

وزارت آموزش و پرورش
سازمان نهضت سوادآموزی

برنامه پنج ساله سوادآموزی

(باسوادى گروه سنى ۱۰ الى ۴۹ سال در برنامه پنجم توسعه)

(مجموعه طرح ها و پروژه ها - بسته اجرائى سوادآموزى)

سال ۹۰

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فهرست مطالب

شماره صفحه

موضوع

۴	فصل اول : کلیات
۵	مقدمه
۶	تعاریف و مفاهیم
۷	ارزش های حاکم
۸	وظایف و ماموریت ها
۹	تکالیف قانونی
۹	اسناد بالا دستی
۱۰	فصل دوم : عملکرد گذشته و وضع موجود
۱۱	تحلیل و تبیین وضع موجود
۱۱	وضع سواد
۱۱	- وضعیت سواد در سرشماری ۱۳۸۵
۱۲	- وضعیت سواد در بانک شناسایی اسمی
۱۴	بررسی عملکرد سوادآموزی در برنامه چهارم توسعه کشور
۱۶	وضعیت نیروی انسانی
۱۷	مساله و مشکلات تاثیر گذار در سوادآموزی
۱۸	فصل سوم : برنامه ریزی عملیاتی
۱۹	اهداف کلی
۱۹	راهبرد ها
۱۹	سیاستهای اجرایی

۲۰.....	راهکارها و اقدامات تحقق سیاست ها
۲۱.....	اهداف کمی و کیفی
۲۱.....	- کیفی
۲۲.....	- کمی
۲۲.....	• برش سالیانه
۲۳.....	• برش استانی
۲۴.....	منابع مالی
۲۵.....	منابع انسانی
۲۵.....	الزامات اجرایی
۲۶.....	مسئولیت و نقش دولت و بخش های غیر دولتی
۳۶.....	فصل چهارم : نظارت و ارزیابی
۳۸.....	جداول
۴۲.....	ضمائم
۴۳.....	- پیام امام خمینی (ره) رهبر بزرگ انقلاب اسلامی ایران به مناسبت تشکیل نهضت سوادآموزی
۴۴.....	- اساسنامه نهضت سوادآموزی
۴۶.....	- آیین نامه اجرایی
۵۰.....	- سیاست های سوادآموزی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی
۵۱.....	- بخشی از فرمایشات مقام معظم رهبریدر خصوص سوادآموزی در جمع فرهنگیان فارس
۵۲.....	- نامه دفتر مقام مظم رهبری
۵۳.....	- نامه دفتر مقام مظم رهبری
۵۴.....	- ساختار آموزشی جدید سازمان
۵۸.....	- شیوه های جذب و آموزش سوادآموزان در برنامه
۶۱.....	معرفی اعضای کارگروه تهیه و تدوین

فصل اول :

کلیات

۱. مقدمه:

رشد سریع علم و تنوع و پیچیدگی پدیده های اجتماعی در جهان امروز ، نیاز انسان ها را برای تعالی ، گسترده تر و عمیق تر نموده و بیش از گذشته آنان را محتاج کسب سواد و علم کرده است . از سوی دیگر، آموزه های دین مبین اسلام (آیات نورانی قرآن ، سیره پیامبر اعظم (ص) و اهل بیت عصمت و طهارت (ع) و علمای اسلامی) به عنوان مبانی ارزشی جامعه اسلامی ایران ، آگاهان ، متعهدان و دلسوزان دستگاه های تعلیم و تربیت را بر آن داشته تا برنامه های آموزشی و پرورشی منظم ، مناسب و کارآمد با حفظ و گسترش ارزشهای اسلامی تهیه و تدوین نمایند .

بنیانگذار نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، حضرت امام خمینی «قدس سره الشریف»، پس از پیروزی انقلاب اسلامی و حدود ۱۰ سال زودتر از اجماع جهانی، با تشخیص نیاز زمان و با نگاهی عمیق به مبانی جامعه آینده ، فرمان آموزش همگانی برای مبارزه با بی سوادی را به طور ضربتی با بسیج افکار و امکانات عمومی صادر فرمودند.

در راستای اهمیت سواد در کشور ، مقام معظم رهبری «مدظله العالی» مکرراً خواستار عمومی شدن آموزش ابتدایی و حل معضل بی سوادی در کشور شدند که سخنرانی ایشان در جمع فرهنگیان استان فارس در سال ۸۷ و مکاتبات چند سال اخیر دفتر معظم له مبین شناخت صحیح و نگاه عمیق به سواد بوده و وزارت آموزش و پرورش را مکلف به رفع این نقیصه از کشور نموده است .

وزارت آموزش و پرورش مصمم است با در نظر گرفتن دستورات مقام معظم رهبری ، نیاز جامعه ، سیاست های سوادآموزی مصوب ۵۹۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی و بهره گیری از استعدادها و ظرفیت های موجود در دستگاه های اجرایی ، نهادهای انقلابی ، تشکل های مردم نهاد و سایر دستگاه ها با بهسازی روش ها و رویه های جاری ، معضل بیسوادی را در طول برنامه پنجم توسعه کشور از جامعه دین مدار و دانش بنیان ایران مرتفع نماید.

تدوین سند پیش رو که مقارن با تصویب ساختار آموزشی جدید سازمان در شورای عالی آموزش و پرورش بوده است ، مشتمل بر : بیان مأموریت ، ارزش های حاکم ، تبیین و تحلیل وضع موجود ، تعیین مسائل اساسی و تأثیرگذار و برنامه ی عمل (راهبردها ، اهداف کیفی و کمی ، نقش و مسئولیت های دستگاه های دولتی و تشکل های غیر دولتی ، الزامات اجرایی و منابع مالی و نیروی انسانی مورد نیاز) است که به صفر رساندن بیسوادی در گروه سنی زیر ۴۹-۱۰ سال از طرق ممکن مدنظر قرار گرفته ؛ در این برنامه با محوریت نهضت سواد آموزی و استفاده از ظرفیت های آموزش و پرورش ، صدا و سیما و سایر دستگاه های دولتی و غیر دولتی توجه شده است .

امید است با اجرای این برنامه ، نقیصه ی اجتماعی بی سوادی از چهره ی منور جامعه اسلامی ایران زدوده شده و به آرزوهای امام راحل و منویات مقام معظم رهبری (مدظله العالی) جامع عمل پوشانده و در پایان برنامه پنجم توسعه پس از کسب اجازه از محضر مقام معظم رهبری جریان سوادآموزی، پایه گذار نظام آموزش بزرگسالان در کشور شود .

کارگروه تدوین بسته اجرایی سوادآموزی

۲. تعاریف و مفاهیم

دوره سوادآموزی:

دوره ای است که به منظور دستیابی افراد بیسواد ۱۰ ساله و بالاتر به حداقل سواد که معادل سوم ابتدایی است، طراحی و اجرا می شود.

دوره انتقال:

دوره ای است که فرصت ادامه تحصیل را برای کسانی که دوره سوادآموزی یا سوم ابتدایی را گذرانده اند، یا کسانی که فاقد شرایط ادامه تحصیل در نظام آموزش رسمی هستند فراهم می سازد. این دوره معادل پایان دوره ابتدایی است.

تحکیم سواد:

مجموعه فعالیت هایی است که فرصت استمرار و پایداری آموخته ها و کاربرد آن را برای کسانی که دوره سوادآموزی یا سوم ابتدایی را گذرانده اند، فراهم می سازد.

آموزش دهنده:

شخص حقیقی یا حقوقی است که به صورت داوطلبانه و یا در قبال دریافت حق الزحمه مسئولیت جذب ، ثبت نام و آموزش سواد را در چهارچوب ضوابط سازمان نهضت سوادآموزی بر عهده دارد.

باسواد:

در این برنامه باسواد فردی است که حداقل دوره سوادآموزی ، تکمیلی و یا سوم ابتدایی را گذرانده باشد.

سوادآموز:

فردی است که برابر ضوابط در یکی از دوره های سوادآموزی ثبت نام و به یادگیری می پردازد.

کلاس:

مکانی نظیر مدرسه، مسجد ، چادر و... است که سوادآموزان برابر ضوابط نهضت سوادآموزی، توسط آموزشیار تحت آموزش قرار می گیرند.

۳. ارزش‌های حاکم

برنامه پنج ساله سوادآموزی با الهام از آموزه‌های قرآن و سنت پیامبر اکرم (ص) و اهل بیت علیهم السلام، رهنمودهای رهبر کبیر انقلاب اسلامی حضرت امام خمینی (ره) و مقام معظم رهبری و سند چشم‌انداز بیست ساله تهیه و تدوین شده است و با مبانی نظری نظام تعلیم و تربیت اسلامی و سیاست‌های سوادآموزی جمهوری اسلامی ایران سازگار بوده و بر ارزش‌های زیر استوار است:

۳,۱. بر نقش الگویی و تربیتی سیره پیامبر و اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام و ولایت فقیه در تحقق مراتب حیات طیبه و تشکیل حکومت مهدوی تاکید دارد.

۳,۲. به جایگاه سوادآموزی در ارتقاء فرهنگ عمومی، ارزش افزوده آن در سرمایه اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در تحقق سند چشم‌انداز ۲۰ ساله جمهوری اسلامی ایران توجه جدی دارد.

۳,۳. جریان سوادآموزی، آموزش و انتقال مهارت خواندن، نوشتن و حساب کردن به بی‌سوادان با جهت‌گیری اسلامی و با چشم‌انداز تبدیل فرهنگ وابسته به فرهنگ مستقل و خودکفا منطبق بوده و ترغیب و بالا بردن سطح فرهنگ و نشر فرهنگ اسلامی، و تربیت دینی و اخلاقی در آن محوریت دارد و به نهادینه سازی احکام دینی در رفتار سوادآموزان و ایجاد بصیرت و آگاهی در آنان تاکید دارد.

۳,۴. سوادآموزی کشور با تاکید بر صیانت از وحدت ملی و انسجام اجتماعی و رعایت تنوع‌های قومی، فرهنگی و منطقه‌ای با محوریت هویت مشترک اسلامی- ایرانی، زمینه سوادآموزی و ارتقاء آموزش کلیه افراد بزرگسال را که هرگونه توسعه انسانی کشور در گرو توانمند کردن آنهاست، فراهم می‌سازد.

۳,۵. سوادآموزی و توسعه و تعمیق آن، به عنوان منطقی‌ترین راه تربیت افراد توانمند و رفع محرومیت برای کلیه بزرگسالان جامعه اعم از زنان، دختران، مناطق محروم روستایی، عشایری مورد توجه قرار گرفته و تلاش در این راستا سرمایه اجتماعی لازم را برای تحقق دهه پیشرفت و عدالت فراهم می‌کند.

۳،۶. با تأکید بر اصل مشارکت همه جانبه تمام ارکان و عوامل سهیم و موثر در امر مبارزه با بی سوادی، به نقش مردم، رسانه ها و نهادهای مردمی و اجتماعی برای تحقق منویات رهبر معظم انقلاب اسلامی ارج می گذارد.

۳،۷. نواندیشی، نوآوری و خلاقیت برای بالندگی و نیز بهبود و بهسازی مستمر با باز نگری در ساختار، روش ها و فرایندها برای کار آمد تر کردن سوادآموزی مورد اهتمام جدی است.

۳،۸. بهره گیری از فن آوری های نوین برای سرعت بخشیدن به مبارزه با بی سوادی به عنوان یک ابزار کاربردی مد نظر قرار گرفته تا فرصت های جدید آموزشی برای جامعه یادگیرنده فراهم گردد. همچنین زمینه طراحی مهندسی مجدد فرایندها و فعالیت ها با تأکید بر مدیریت دانش فراهم شود.

۳،۹. با در نظر گرفتن جامعیت، پویایی، انعطاف پذیری و تمرکز زدایی در اجرا، زمینه سرعت بخشیدن به دسترسی اهداف را فراهم ساخته و توجه همه جانبه ای به تغییرات محلی - منطقه ای و ویژگی های خاص فرهنگی، برای تحقق اهداف مد نظر دارد.

۳،۱۰. به مسئولیت مستقیم وزیر محترم آموزش و پرورش در سیاست گذاری و نظارت نماینده محترم ولی فقیه در سازمان و تعامل و مشارکت با معاونت ها و سازمان های وابسته به وزارت تأکید می کند.

۳،۱۱. به مسئولیت ذاتی نهضت سوادآموزی در ریشه کنی بی سوادی تأکید کرده و به تمرکز زدایی، مشارکت پذیری، کاهش تصدی ها در اجرا و تنوع بخشی در روش ها و رویه ها توجه می کند.

۴. وظایف و ماموریت ها:

۴،۱. وظایف

۴،۱،۱. سوادآموزی بزرگسالان در حد آموزش خواندن تا حد مطلوب روخوانی قرآن و نوشتن و حساب کردن تا پایان پنجم ابتدائی.

۴،۱،۲. تربیت و بالا بردن سطح فرهنگ و نشر فرهنگ اسلامی مناسب با سوادآموزان در محدوده ضوابط نهضت سوادآموزی.

۴،۱،۳. ایجاد اشتیاق در مردم از طرق مادی و معنوی برای شرکت در کلاسهای نهضت سوادآموزی و تشویق اعضای نهضت و آموزشیاران و بیسوادان و سایر افرادی که به نحوی

از انحاء با نهضت همکاری دارند.

۴.۱.۴. تهیه کتب لازم با استفاده از متخصصین متعهد و تدوین برنامه و تهیه مواد آموزشی و کمک آموزشی منطبق با فرهنگ اسلامی

۴.۲. ماموریت

به منظور تحقق فرمان رهبر معظم انقلاب اسلامی (دام ظلّه العالی) وزارت آموزش و پرورش با محوریت سازمان نهضت سوادآموزی، ماموریت دارد با اصلاح روش ها و ساختار و بسیج عمومی و بهره برداری مطلوب از تمامی امکانات، منابع، فرصتها و ظرفیت های موجود در درون و بیرون وزارت، برنامه پنج ساله سوادآموزی را برای به صفر رساندن بیسوادی در گروه سنی ۴۹-۱۰ سال و ارتقاء سطح سواد، فرهنگ و نشر فرهنگ اسلامی در بین سوادآموزان در طول برنامه پنجم توسعه کشور اجرا و زمینه را برای پایه گذاری نظام آموزش بزرگسالان فراهم نماید.

۵. تکالیف قانونی

به صفر رساندن بی سوادی در گروه سنی ۴۹-۱۰ ساله تا پایان برنامه پنجم توسعه طبق ساختار جدید آموزشی سازمان (سه دوره سوادآموزی، تحکیم و انتقال)

۶. اسناد بالادستی

- ۱- قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران (آموزش رایگان)
- ۲- پیام تاریخی امام خمینی (ره) در خصوص تأسیس سازمان نهضت سوادآموزی (هفتم دی ماه هزار و سیصد و پنجاه و هشت)
- ۳- اساسنامه نهضت سوادآموزی (مصوب ۱۳۶۳/۳/۲۰)
- ۴- نامه شماره ۱/۱۷۰۷۵ مورخ ۸۹/۱۰/۵ مقام معظم رهبری (مدظله العالی)
- ۵- مصوب ۵۹۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۶- قانون برنامه پنج ساله پنجم توسعه

فصل دوم :

عملکرد گذشته و وضع موجود

تحلیل و تبیین وضعیت موجود

۱. وضع سواد

۱.۱. وضعیت سواد در سرشماری ۱۳۸۵:

۱.۱.۱. قدر مطلق بی سوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر ۹,۸ میلیون نفر (در جمعیت ۶۳,۹ میلیون

نفر) می باشد . از این میزان تعداد ۶,۲ میلیون نفر زن و ۳,۶ میلیون نفر مرد بوده و تعداد ۴,۹

میلیون نفر شهری و ۵ میلیون نفر روستایی بوده است .

۱.۱.۲. درصد باسوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر ۸۴,۶ درصد بوده است.

۱.۱.۳. درصد باسوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر در مناطق شهری ۸۸/۹ درصد و در مناطق

روستایی ۷۵,۲ درصد بوده است.

۱.۱.۴. درصد باسوادی مردان در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر ۸۷,۷ درصد و زنان ۸۰,۴ درصد بوده است.

۱.۱.۵. قدر مطلق بی سوادی در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله ۴,۱۵ میلیون نفر می باشد که از این میزان

تعداد ۲,۸ میلیون نفر زن و ۱,۴ میلیون نفر مرد بوده و تعداد ۱,۸ میلیون نفر شهری و ۲,۳

میلیون نفر روستایی بوده است .

۱.۱.۶. درصد باسوادی در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله ۹۱,۷ درصد بوده است.

۱.۱.۷. درصد باسوادی مردان در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله ۹۴,۵ درصد و زنان ۸۸,۸ درصد بوده است.

۱.۱.۸. درصد باسوادی در گروه سنی ۱۰-۴۹ ساله در مناطق شهری ۹۴,۷ درصد و در مناطق روستایی

۸۴,۸ درصد بوده است.

جدول ۱- آمار بی سوادان بر حسب جنس و گروه سنی در سرشماری ۱۳۸۵

عنوان	شهری			روستایی			جمع		
	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع	زن	مرد	جمع
۶ ساله و بالاتر	۳۱۱۹۶۰۲	۱۷۴۷۶۹۹	۴۸۶۷۳۰۱	۱۹۱۱۱۶۲	۱۹۱۱۱۶۲	۳۰۵۹۵۱۰	۶۱۷۹۱۱۲	۳۶۵۸۸۶۱	۹۸۳۷۹۷۳
ساله ۱۰-۴۹	۱۲۰۲۹۵۰	۶۲۵۲۷۲	۱۸۳۴۲۴۲	۷۷۲۷۲۱	۷۷۲۷۲۱	۱۵۴۳۴۸۶	۲۷۵۲۴۵۶	۱۳۹۷۹۹۳	۴۱۵۰۴۴۹
ساله ۶-۹	۹۷۱۵۰	۱۰۰۵۵۵	۱۹۷۷۰۵	۷۳۸۱۲	۷۳۸۱۲	۱۴۵۱۳	۱۷۳۶۶۳	۱۷۴۳۶۷	۳۴۸۰۳۰
۵۰ سال و بالاتر	۱۸۱۳۴۸۲	۱۰۲۱۸۷۲	۲۸۳۵۳۵۴	۱۰۶۴۶۲۹	۱۰۶۴۶۲۹	۲۱۲۹۲۵۸	۳۲۵۲۹۹۳	۲۰۸۶۵۰۱	۵۳۳۹۴۹۴

جدول ۲- درصد باسوادان بر حسب جنس ، گروه سنی و مناطق در سرشماری ۱۳۸۵

جنس	عنوان	درصد باسواد				درصد بیسواد			
		جمع	شهر	روستا	غیر ساکن	جمع	شهر	روستا	غیر ساکن
کل	جمعیت ۶ساله و بالاتر	۸۴.۶	۸۸.۹	۷۵.۲	۵۱.۳	۱۵.۴	۱۱.۱	۲۴.۸	۴۸.۷
	جمعیت ۱۰-۴۹ ساله	۹۱.۷	۹۴.۷	۸۴.۹	۵۷.۶	۸.۳	۵.۳	۱۵.۱	۴۲.۴
مرد	جمعیت ۶ساله و بالاتر	۸۸.۷	۹۲.۲	۸۱.۲	۵۸.۶	۱۱.۳	۷.۸	۱۸.۸	۴۱.۴
	جمعیت ۱۰-۴۹ ساله	۹۴.۵	۹۶.۴	۹۰.۱	۶۷.۰	۵.۵	۳.۶	۹.۹	۳۳.۰
زن	جمعیت ۶ساله و بالاتر	۸۰.۳	۸۵.۶	۶۹.۰	۴۳.۹	۱۹.۷	۱۴.۴	۳۱.۰	۵۶.۱
	جمعیت ۱۰-۴۹ ساله	۸۸.۸	۹۲.۹	۷۹.۵	۴۸.۴	۱۱.۲	۷.۱	۲۰.۵	۵۱.۶

۱.۲. وضعیت سواد در بانک شناسایی اسمی:

وضعیت سواد در بانک شناسایی اسمی که در سال ۱۳۸۷ توسط خود اظهاری افراد و یا اعضای خانوار تکمیل گردیده به شرح ذیل است :

۱.۲.۱. قدر مطلق بی سوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر ۱۰,۲۵ میلیون نفر می باشد. که از این رقم ، تعداد ۵,۹ میلیون نفر در گروه سنی ۵۰ سال و بالاتر و تعداد ۴,۳۱ میلیون نفر در گروه سنی زیر ۵۰ سال قرار دارد .

۱.۲.۲. از مجموع بیسوادان ، تعداد ۶,۳ میلیون نفر زن و تعداد ۳,۹ میلیون نفر مرد می باشد .

۱.۲.۳. از مجموع بیسوادان ، تعداد ۵,۷ میلیون نفر شهری و تعداد ۴,۵ میلیون نفر روستایی می باشد .

۱.۲.۴. اطلاعات این بانک با اطلاعات بانک های سوادآموزی و دانش آموزی موجود از لحاظ دارا بودن مدرک تحصیلی تطبیق داده شد و پس از حذف افراد دارای مدرک تحصیلی نتایج به شرح ذیل می باشد:

۱.۲.۴.۱. قدر مطلق بی سوادی در گروه سنی ۶ ساله و بالاتر ۷,۸۵ میلیون نفر می باشد. که از این رقم ، تعداد

۵,۲ میلیون نفر در گروه سنی ۵۰ سال و بالاتر و تعداد ۲,۷ میلیون نفر در گروه سنی زیر ۵۰ سال

قرار دارد.

۱,۲,۴,۲ از مجموع بیسوادان ، تعداد ۴,۴ میلیون نفر زن و تعداد ۳,۵ میلیون نفر مرد می باشد .

۱,۲,۴,۳ از مجموع بیسوادان ، تعداد ۴,۶ میلیون نفر شهری و تعداد ۳,۳ میلیون نفر روستایی می باشد.

براساس اطلاعات پالایش شده بانک شناسایی اسمی بیسوادان در طول برنامه پنجم توسعه نهضت

سوادآموزی می باید تعداد ۲,۷ میلیون نفر بیسواد گروه سنی ۱۰-۴۹ سال را در دوره سوادآموزی تا مرحله

قبولی آموزش داده تا بیسوادی این گروه سنی به صفر برسد .

جدول ۳- آمار بی سوادان در بانک شناسایی اسمی بر حسب مناطق ، جنس و گروه سنی

استان	ناخالص								
	زن (۱۰-۴۹)			مرد (۱۰-۴۹)			مرد وزن (۱۰-۴۹)		
	زیر ۵۰	بالای ۵۰	جمع	زیر ۵۰	بالای ۵۰	جمع	زیر ۵۰	بالای ۵۰	جمع
کل	۲۷۱۰۲۰۷	۳۶۲۰۲۵۱	۶۳۳۰۴۵۸	۱۵۹۸۲۰۴	۲۳۲۵۱۹۹	۳۹۲۳۴۰۳	۴۳۰۸۴۱۱	۵۹۴۵۴۵۰	۱۰۲۵۳۸۶۱
شهری	۱۳۵۲۵۱۶	۲۲۳۰۹۵۴	۳۵۸۳۴۷۰	۸۵۲۱۰۹	۱۳۱۴۰۶۲	۲۱۶۶۱۷۱	۲۲۰۴۶۲۵	۳۵۴۵۰۱۶	۵۷۴۹۶۴۱
روستایی	۱۳۵۷۶۹۱	۱۳۸۹۲۹۷	۲۷۴۶۹۸۸	۷۴۶۰۹۵	۱۰۱۱۱۳۷	۱۷۵۷۲۳۲	۲۱۰۳۷۸۶	۲۴۰۰۴۳۴	۴۵۰۴۲۲۰

جدول ۴- آمار بی سوادان بانک شناسایی اسمی بر حسب مناطق ، جنس و گروه سنی پس از تطبیق

استان	بیسواد (خالص)								
	زن			مرد			مرد وزن		
	(۱۰-۴۹)	بالای (۱۰-۴۹)	جمع	بالای (۱۰-۴۹)	(۱۰-۴۹)	جمع	(۱۰-۴۹)	بالای (۱۰-۴۹)	جمع
کل	۱۳۹۹۲۵۸	۲۹۷۵۲۶۰	۴۳۷۴۵۱۸	۱۲۹۰۷۶۳	۲۱۸۰۰۴۴	۳۴۷۰۸۰۷	۲۶۹۰۰۲۱	۵۱۵۵۳۰۴	۷۸۴۵۳۲۵
شهری	۷۷۷۹۳۴	۱۸۵۵۷۲۳	۲۶۳۳۶۵۷	۷۲۹۹۶۴	۱۲۴۹۵۴۶	۱۹۷۹۵۱۰	۱۵۰۷۸۹۸	۳۱۰۵۲۶۹	۴۶۱۳۱۶۷
روستایی	۶۲۱۳۲۴	۱۱۱۹۵۳۷	۱۷۴۰۸۶۱	۵۶۰۷۹۹	۹۳۰۴۹۸	۱۴۹۱۲۹۷	۱۱۸۲۱۲۳	۲۰۵۰۰۳۵	۳۲۳۲۱۵۸

۲. بررسی عملکرد سوادآموزی در برنامه چهارم توسعه کشور :

۲.۱. توصیف و تحلیل سوادآموزان و فراگیران :

بررسی عملکرد سوادآموزی در سالهای برنامه نشان می دهد :

۲.۱.۱. متوسط سالانه سوادآموزان ثبت نام شده دوره ها در عملکرد برنامه چهارم توسعه عبارت اند از :

در مقدماتی حدود ۶۳۱ هزار نفر ، در تکمیلی حدود ۴۶۵ هزار نفر ، در پایانی حدود ۱۲۳ هزار نفر

در پایه پنجم حدود ۷۲ هزار نفر و در مجموع دوره ها حدود ۱ میلیون و ۲۹۱ هزار نفر بوده است

۲.۱.۲. تعداد افراد تحت پوشش سوادآموزی در طول برنامه چهارم به میزان ۲۹.۴ درصد افزایش نسبت

به کل هدف کمی پیش بینی شده در برنامه می باشد .

۲.۱.۳. تعداد افراد تحت پوشش سوادآموزان دوره مقدماتی در طول برنامه چهارم به میزان ۴۸.۷ درصد

افزایش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور می باشد .

۲.۱.۴. تعداد افراد تحت پوشش سوادآموزان دوره تکمیلی در طول برنامه چهارم به میزان ۷۱.۴ درصد

افزایش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور می باشد .ملاحظه می گردد که

این دوره بیشترین رشد فعالیت را به خود اختصاص داده است .

۲.۱.۵. تعداد افراد تحت پوشش سوادآموزان دوره پایانی در طول برنامه چهارم به میزان ۳۲.۱ درصد

کاهش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور را نشان می دهد .

۲.۱.۶. تعداد افراد تحت پوشش سوادآموزان دوره پنجم در طول برنامه چهارم به میزان ۴۰.۶ درصد

کاهش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور می باشد .

۲.۱.۷. با توجه به رشد ۲۹.۴ درصدی در پوشش سوادآموزان، در طول برنامه بطور متوسط تعداد ۲۴۹۲

نفر آموزشیار بیشتر از هدف کمی برنامه بکار گرفته شده است .

۲.۱.۸. نسبت سوادآموز ثبت نام شده به آموزشیار در متوسط سالانه عملکرد برنامه چهارم توسعه ۲۷

نفر بوده است که در مقایسه با هدف کمی برنامه حدود ۵ نفر برای هر آموزشیار افزایش نشان

می دهد .

۲,۱,۹. مقایسه آماری نشان می دهد بیشترین رشد فعالیت سوادآموزی در دوره های مقدماتی و تکمیلی بوده و کمترین فعالیت مربوط به دوره های پایانی و پنجم می باشد .

۲,۱,۱۰. تعدادافراد تحت پوشش فراگیران گروه های پیگیر در طول برنامه چهارم به میزان ۲۵,۵ درصد کاهش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور می باشد .

۲,۱,۱۱. تعدادافراد تحت پوشش فراگیران خدمات مکاتبه ای در طول برنامه چهارم به میزان ۵۹,۳ درصد کاهش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور می باشد .

۲,۱,۱۲. تعدادافراد تحت پوشش فراگیران خدمات رسانه ای در طول برنامه چهارم به میزان ۵۳,۴ درصد کاهش نسبت به کل هدف کمی پیش بینی شده در دوره مذکور می باشد .

۲,۱,۱۳. نرخ واگذاری آموزش سوادآموزان در طول برنامه چهارم توسعه حدود ۴٪ بوده است .

۲,۱,۱۴. نرخ واگذاری آموزش سوادآموزان در سال های برنامه چهارم توسعه از ۳,۳٪ به حدود ۸,۴٪ رسیده است .

۲,۱,۱۵. مقایسه آماری نشان می دهد علی رغم تلاش های صورت گرفته بعلت نبود تشکل های خاص سوادآموزی و همچنین انگیزشی نبودن سرانه آموزش بی سوادان توفیق چندانی در برنامه چهارم در عرصه واگذاری صورت نگرفته است.

۲,۱,۱۶. مراکز یادگیری محلی با هدف آموزش ترکیبی سواد و آگاهی های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی و کاربردی کردن سواد زندگی و ایجاد انگیزه و جذب گروههای هدف ، طراحی و اجرا شده است و از سال ۱۳۸۰ لغایت سال ۱۳۸۸ با ایجاد و تجهیز ۳۵۱۷ مرکز یادگیری محلی و تشکیل ۱۲۶۵۴۱ کلاس با مجموع ۱۵۳۵۳۱۹ نفر سوادآموز در دوره های مختلف سوادآموزی و تعداد ۴۰۰۴۴ گروه با ۴۴۵۲۱۹ فراگیر گروه پیگیر و ۲۶۲۶۵۷۱ نفر فراگیر بخش آموزش های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی مراکز یادگیری محلی تحت پوشش برده است .

۲,۲. توصیف و تحلیل کلاس :

۲,۲,۱. متوسط سالانه کلاس های تشکیل شده در عملکرد برنامه چهارم توسعه عبارت اند از تعداد ۱۰۹

هزار و ۲۷۸ باب کلاس بوده است .

۲,۲,۲. تراکم سوادآموزان ثبت نام شده در کلاس به تعداد ۱۱,۸ نفر بوده که در مقایسه با هدف کمی

برنامه حدود ۱ نفر در هر کلاس کاهش داشته است .

۲,۲,۳. نسبت کلاس تشکیل شده به آموزشیار در متوسط سالانه عملکرد برنامه چهارم توسعه ۲,۳

کلاس بوده است که در مقایسه با هدف کمی برنامه حدود ۰,۶ کلاس برای هر آموزشیار افزایش

نشان می دهد .

۲,۲,۴. در طول برنامه چهارم بیشترین کلاس های سوادآموزی با ۵۴,۵ درصد در منازل تشکیل شده

است .

۲,۲,۵. نرخ تشکیل کلاس در مدارس آموزش و پرورش در متوسط عملکرد برنامه چهارم توسعه حدود

۲۷,۲٪ بوده است .

۲,۲,۶. مقایسه آماری نشان می دهد بیشترین کلاس های سوادآموزی با تشکیل در منازل، استیجاری

بوده است .

۲,۳. توصیف و تحلیل افت کمی و کیفی :

۲,۳,۱. درصد افت کمی در متوسط عملکرد برنامه چهارم توسعه حدود ۸,۴٪ بوده است.

۲,۳,۲. درصد افت کیفی در متوسط عملکرد برنامه چهارم توسعه حدود ۱۳,۱٪ بوده است .

۳. وضعیت نیروی انسانی :

۳,۱. در سال ۱۳۸۴ تعداد آموزشیاران ۴۷۴۰۵ نفر بوده است. این رقم در سال ۱۳۸۸ به حدود ۴۳۴۶۷ نفر

آموزشیار کاهش یافته است.

۳,۲. توزیع جنسیتی آموزشیاران در سال ۱۳۸۸، ۸۴,۸٪ زن و ۱۵,۲٪ مرد بوده است .

۳,۳. سطح تحصیلات آموزشیاران در سال ۱۳۸۸ : زیر دیپلم ۰,۶٪ ، دیپلم ۲۸,۹٪ ، فوق دیپلم ۲۶,۵ و

لیسانس و بالاتر ۴۴٪ بوده است .

۳,۴. در طول برنامه از مجموع آموزشیاران همکاری نموده در سوادآموزی به میزان ۴۹ درصد دارای

تحصیلات دانشگاهی داشته اند .

۳,۵. مقایسه آماری نشان می دهد در طول برنامه قدر مطلق آموزشیاران رو به کاهش بوده است.

۴. مساله و مشکلات تاثیر گذار در سواد آموزی

۴,۱. مسدود نشدن مبادی ورودی بیسواد

۴,۲. عدم دسترسی کامل به اطلاعات دقیق اسمی بیسوادان

۴,۳. وجود قوانین و مقررات محدود کننده اداری ، مالی و محاسباتی

۴,۴. ضعف مشارکت دستگاههای اجرایی که مخاطب مشترک داریم و عدم التزام آنها در امر سواد

آموزی

۴,۵. عدم استقبال تشکلهای غیر دولتی موجود از فعالیتهای سواد آموزی

۴,۶. کافی و فعال نبودن سازمان های مردم نهاد در حوزه سواد آموزی

۴,۷. پایین بودن تقاضا برای دریافت خدمات سواد آموزی در جامعه

۴,۸. بازگشت به بیسوادی به علت پایین بودن سطح سواد و عدم کاربرد آن در زندگی

۴,۹. عدم توجه به انعطاف در روشها و مقررات اجرایی سواد آموزی

۴,۱۰. در اولویت نبودن برنامه های سواد آموزی در نگرش مسئولین

۴,۱۱. کافی نبودن محتوا و روش های آموزشی و اجرایی موجود برای پاسخگویی به نیازهای مخاطبین.

۴,۱۲. نبود قوانین و مقررات برای ایجاد انگیزه و یا محدودیت برای مخاطبین

۴,۱۳. محدودیت منابع مالی برای توسعه فعالیت سواد آموزی و ایجاد انگیزه در سواد آموزان

۴,۱۴. پراکندگی بیسوادان و هزینه بر بودن سواد آموزی در اینگونه مناطق

۴,۱۵. مشکل بودن جذب سواد آموز به ویژه به صورت کلاسی

۴,۱۶. فقد انگیزه کافی در نیروی انسانی به علل تغییرات و جابجایی های مکرر ساختاری

فصل سوم:

برنامه ریزی عملیاتی

۱. اهداف کلی

۱.۱. سوادآموزی و باسوادی کامل گروه سنی ۴۹-۱۰ سال

۱.۲. تحکیم و تثبیت سواد و ارتقای فرهنگ عمومی جامعه

۱.۳. ارتقاء سطح سواد (دوره انتقال)

۲. راهبردها

۲.۱. ایجاد عزم ملی و اراده عمومی و بسیج منابع ، امکانات ، فرصتها و ظرفیت های موجود در درون و بیرون وزارت آموزش و پرورش

۲.۲. انسداد مبادی ورودی بیسوادی توسط نظام آموزش رسمی

۲.۳. اصلاح ساختار آموزشی و اداری و متناسب سازی مقررات و دستورالعمل های اجرایی سوادآموزی

۲.۴. اصلاح برنامه درسی سوادآموزی با رویکرد انعطاف در تولید منابع آموزشی بومی در سطوح استانی

۲.۵. ایجاد تنوع در شیوه های جذب و آموزش سوادآموزان و نظام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی

۲.۶. توانمندسازی منابع انسانی

۳. سیاست های اجرایی

۳.۱. تمرکز حداکثری فعالیتها در ۳ سال اول برنامه بر دوره سوادآموزی ، تکمیلی و دوره تحکیم و

افزایش تدریجی حجم دوره انتقال همزمان با کاهش جامعه هدف

۳.۲. راهبری خدمات سوادآموزی با بهره گیری از همه ظرفیت های موجود در دستگاههای اجرایی و نهادهای اجتماعی دولتی و غیر دولتی و تبدیل تدریجی مباشرت و تصدی مستقیم امر سوادآموزی، به مدیریت فرآیندی به گونه ای که تا پایان برنامه ۶۰٪ فعالیت ها واگذار گردد .

۳.۳. تحقق باسوادی کامل گروه سنی ۴۹-۱۰ سال تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه

۳.۴. اصلاح، بهسازی و نوسازی روشهای اجرایی آموزش.

۳,۵. فرهنگ‌سازی و ظرفیت‌سازی در جامعه از طریق تبلیغ و ترویج سواد آموزی و تصویب نظام تشویق و الزام

۳,۶. توسعه روش‌های مشارکت‌جویانه بویژه استفاده از اعضای باسواد خانواده در اجرای برنامه‌ها.

۳,۷. فعال نمودن مسئولین، افراد ذی نفوذ، نهادهای محلی و مردمی در امر سوادآموزی.

۳,۸. فعال نمودن و وظیفه مند نمودن مدیران آموزش و پرورش و مدیران و معلمان آموزشگاه‌ها، مدارس و مجتمع‌های آموزشی و پرورشی برای جذب و آموزش بیسوادان

۳,۹. تقویت ارائه خدمات سوادآموزی از طریق آموزش‌های چند رسانه‌ای و از راه دور

۴. راهکارها و اقدامات تحقق سیاست‌ها

۴,۱. پیگیری جهت تصویب نظام تشویق و ترغیب سوادآموزان، آموزشیاران، آموزش‌دهندگان و مشارکت‌کنندگان و فعالان عرصه سوادآموزی در دولت و مجلس

۴,۲. توسعه فعالیت‌های تحکیم سواد و ترویج فرهنگ مکتوب از طریق جلب مشارکت دستگاه‌های دولتی و غیردولتی و رسانه‌های جمعی

۴,۳. اصلاح برنامه درسی و متناسب کردن محتوی و روش‌ها با نیازهای مخاطبان

۴,۴. تسهیل و شتاب بخشی در تحقق اهداف از طریق تنوع بخشی در روشهای آموزش و اجرا

۴,۵. پیگیری برای ملزم نمودن افراد بیسواد تحت پوشش نهادهای حمایتی به امر سوادآموزی

۴,۶. اصلاح نظام پرداخت با توجه به شرایط، موقعیت و پراکندگی بیسوادان از طریق مراجع ذیصلاح

۴,۷. اختصاص حداقل ۵٪ از اعتبارات نهضت سوادآموزی برای تامین هزینه‌های مربوط به تشویقات مستقیم سوادآموزان و فعالان امر سوادآموزی از طریق مراجع ذیصلاح

۴,۸. تسهیل در راه اندازی تشکل‌های مردم‌نهاد فعال در زمینه سوادآموزی توسط سازمان نهضت سوادآموزی

۴,۹. پیگیری سازمان برای الزام اصناف به سوادآموزی کارگران و کارکنان بیسواد خود از طریق عدم ارائه و تمدید پروانه کسب

- ۴,۱۰. تقویت و بروز آوری پایگاه اطلاعاتی بیسوادان از طریق شناسایی اسمی و پالایش آن با استفاده از پایگاه های اطلاعاتی ثبت احوال ، وزارت آموزش و پرورش و مرکز آمار ایران
- ۴,۱۱. آماده سازی افکار عمومی از طریق بکار گیری ظرفیت های تبلیغی به ویژه رسانه ی ملی
- ۴,۱۲. تشویق معلمان فعال در عرصه سوادآموزی از طریق اولویت دادن به آنان در امتیازات سازمانی .
- ۴,۱۳. تمهید مقدمات جهت بازنگری و اصلاح قوانین مالی محاسباتی ومقررات مربوط به واگذاریها
- ۴,۱۴. پیگیری ارزیابی عملکرد دستگاهها در اجرای مصوبه ۵۹۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی از طریق دبیرخانه شورای مذکور
- ۴,۱۵. عقد تفاهم نامه همکاری مستمر و جدی با دستگاههای اجرایی که ب انهدت سواد آموزی مخاطب مشترک دارند در قالب تفاهم نامه های فی مابین.
- ۴,۱۶. توانمند سازی و بهسازی نیروی انسانی از طریق آموزش مستمر و ضمن خدمت ، اصلاح نظام حقوق و دستمزد و مسیر شغلی و جلب مشارکت آنان برنامه ریزی ها و سیاستگذاری ها
- ۴,۱۷. متناسب سازی ساختار اداری با حجم فعالیت سوادآموزی و بهبود شرایط شغلی نیروی انسانی
- ۴,۱۸. گنجانندن آموزش آداب زندگی در محتوای آموزشی دوره های سوادآموزی متناسب با فرهنگ و آموزه های دینی
- ۴,۱۹. حمایت از مؤسسات پژوهشی و علمی و آموزشی موجود در کشور جهت انجام بررسی ها و تحقیقات در زمینه آموزش های تحکیم سواد.
- ۴,۲۰. تقویت کتابخانه های محلی و غنی سازی آنها از نظر متون آموزشی، نشریات و

۵. اهداف کیفی و کمی

۵,۱. اهداف کیفی

۵,۱,۱. ارتقاء سطح سواد جمعیت گروه هدف تا پایان برنامه پنجم توسعه.

۵,۱,۲. ارتقای سطح فرهنگ و نشر فرهنگ اسلامی در گروه هدف

۵,۱,۳. ارتقاء سطح مهارت های تخصصی نیروی انسانی

۵.۱.۴. متناسب سازی برنامه درسی و محتوای آموزشی با نیازهای فردی و اجتماعی بیسوادان

۵.۱.۵. تلفیق سواد و آموزش های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی در برنامه درسی و تقویت و

تثبیت آن در فعالیت های تحکیم سواد

۵.۱.۶. کیفیت بخشی به فرایند یاددهی و یادگیری و ارزشیابی تحصیلی

۵.۱.۷. انعطاف و نوآوری در روندها و رویه های مورد عمل در برنامه ها و فعالیت های سوادآموزی

۵.۲. اهداف کمی:

۵.۲.۱. با سواد نمودن تعداد ۲,۷ میلیون نفر بی سواد مطلق به اضافه در نظر گرفتن سالانه ۱۵٪ افت

کمی و کیفی و ۱۰٪ افراد بیسواد بالای ۵۰ سال کشور (تحت پوشش ۳ میلیون و ۳۷۹ هزار

نفر در دوره سواد آموزی)

۵.۲.۲. برگزاری دوره تکمیلی برای آموزش تعداد ۷۹۶ هزار نفر نوسواد قبول شده دوره مقدماتی که

در سامانه سواد آموزی هنوز موفق به گذراندن دوره مذکور نشده اند .

۵.۲.۳. آموزش ۱ میلیون و ۵۰ هزار نفر سوادآموز در دوره انتقال در طول برنامه

۵.۲.۴. اجرای دوره تحکیم سواد تا ۲ میلیون و ۷۰۱ هزار نفر واجد شرایط در طول سال های برنامه

۵.۲.۵. برش سالیانه :

جدول ۱- پیش بینی اهداف کمی سوادآموزی در برنامه پنجم توسعه

سالهای برنامه					واحد اندازه گیری	هدف کمی	برنامه های اجرایی
۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰			
۶۳۹۲۰۹	۶۶۷۰۰۱	۷۲۲۵۸۴	۷۵۰۳۷۶	۵۹۹۵۳۷	نفر	۳۳۷۸۷۰۷	دوره سوادآموزی
۰	۰	۰	۳۶۱۰۹۹	۴۳۵۱۶۶	نفر	۷۹۶۲۶۵	دوره تکمیلی
۲۳۳۴۵۰	۲۳۱۲۲۷	۳۱۱۲۱۳	۲۵۸۶۷۶	۱۵۰۰۰	نفر	۱۰۴۹۵۶۶	دوره انتقال
۴۳۳۵۵۱	۴۹۱۳۵۷	۸۰۰۲۶۲	۷۷۶۰۲۷	۲۰۰۰۰۰	نفر	۲۷۰۱۱۹۷	دوره تحکیم سواد
۱۳۰۶۲۱۰	۱۳۸۹۵۸۵	۱۸۳۴۰۵۹	۲۱۴۶۱۷۸	۱۲۴۹۷۰۳	نفر	۷۹۲۵۷۳۵	جمع کل

جدول ۲- برش استانی اهداف کمی دوره های سوادآموزی در طول برنامه پنجم توسعه

اهداف کمی سوادآموزان					استان
جمع	دوره تحکیم	دوره انتقال	دوره تکمیلی	دوره سوادآموزی	
۴۹۱۱۷۷	۱۶۷۰۹۷	۶۴۷۲۷	۴۷۶۷۳	۲۱۱۶۸۰	آذربایجان شرقی
۴۷۶۷۱۴	۱۲۶۲۹۹	۴۵۳۲۱	۶۹۸۶۱	۲۳۵۲۳۳	آذربایجان غربی
۱۷۳۰۶۶	۵۷۲۰۸	۲۱۴۷۵	۲۱۹۱۹	۷۲۴۶۴	اردبیل
۲۵۵۸۲۶	۵۲۳۲۸	۱۹۷۱۰	۱۹۹۳۶	۱۶۳۸۵۱	اصفهان
۲۲۶۴۲۶	۹۷۶۴۴	۴۱۸۰۶	۶۹۹۹	۷۹۹۷۶	البرز
۱۷۰۸۰۷	۹۲۷۸۴	۳۷۷۹۴	۱۰۹۸۹	۲۹۲۴۰	ایلام
۱۱۰۶۰۳	۵۳۶۱۹	۲۲۲۷۱	۶۵۰۸	۲۸۲۰۶	بوشهر
۱۲۷۶۰۲	۴۰۹۷۶	۱۶۶۲۹	۸۷۶۹	۶۱۲۲۸	چهارمحال و بختیاری
۱۳۱۵۳۰	۶۸۶۲۴	۲۹۲۳۳	۵۲۹۱	۲۸۳۸۱	خراسان جنوبی
۴۷۴۶۸۷	۱۶۸۴۱۹	۵۵۳۰۶	۴۱۱۲۳	۲۰۹۸۴۰	خراسان رضوی
۱۹۹۰۰۷	۸۸۴۲۳	۳۶۸۶۷	۱۶۶۱۹	۵۷۰۹۹	خراسان شمالی
۴۵۳۴۰۰	۸۵۲۴۸	۲۵۸۵۲	۶۹۸۵۴	۲۷۲۴۴۶	خوزستان
۲۷۲۱۵۶	۱۴۴۱۲۱	۶۰۵۹۵	۱۰۶۲۶	۵۶۸۱۴	زنجان
۱۸۵۱۹۷	۱۱۸۱۶۲	۵۱۴۳۰	۹۸۰	۱۴۶۲۵	سمنان
۴۵۲۳۲۴	۱۰۸۷۹۸	۳۹۴۳۵	۹۳۴۸۶	۲۱۰۶۰۵	سیستان و بلوچستان
۲۰۱۲۴۲	۳۴۷۳۳	۱۳۳۰۰	۱۵۲۳۸	۱۳۷۹۷۱	شهر تهران
۱۹۶۰۷۶	۲۶۸۲۸	۹۵۷۴	۱۷۰۴۴	۱۴۲۶۳۰	شهرستانهای تهران
۳۵۰۰۰۴	۱۰۷۲۰۸	۴۲۲۳۰	۲۳۲۰۰	۱۷۷۳۶۶	فارس
۱۹۸۱۹۱	۹۳۲۸۲	۳۷۱۵۸	۱۹۱۱۶	۴۸۶۳۵	قزوین
۷۱۰۹۶	۱۵۰۷۳	۵۷۹۵	۷۰۲۳	۴۳۲۰۵	قم
۲۱۲۴۹۵	۵۳۲۶۲	۱۷۱۹۶	۳۹۱۳۱	۱۰۲۹۰۶	کردستان
۲۵۹۵۸۶	۷۳۰۱۹	۲۵۹۹۷	۲۹۷۱۸	۱۳۰۸۵۳	کرمان
۲۸۰۲۰۷	۸۱۸۶۱	۳۱۵۹۲	۳۴۶۲۹	۱۳۲۱۲۶	کرمانشاه
۱۷۸۸۴۲	۸۸۵۱۷	۳۶۶۲۸	۱۶۰۶۴	۳۷۶۳۴	کهگیلویه و بویراحمد
۱۷۴۳۹۶	۳۶۲۳۴	۱۴۶۱۸	۱۵۳۰۱	۱۰۸۲۴۳	گلستان
۱۸۱۰۷۰	۳۹۲۵۸	۱۵۸۳۴	۲۹۲۵۹	۹۶۷۲۰	گیلان
۲۸۸۱۱۰	۸۴۵۶۷	۳۴۱۳۲	۳۸۷۱۹	۱۳۰۶۹۱	لرستان
۳۹۲۳۲۷	۱۷۹۱۲۲	۷۴۰۶۶	۲۵۳۵۰	۱۱۳۷۸۹	مازندران
۱۳۷۰۲۰	۵۱۹۵۵	۲۰۴۸۶	۷۰۴۳	۵۷۵۳۶	مرکزی
۱۷۳۰۸۲	۵۲۰۱۴	۱۸۸۲۳	۲۶۴۵۹	۷۵۷۸۶	هرمزگان
۲۱۸۳۱۹	۸۰۵۶۵	۳۰۳۷۱	۱۷۰۲۰	۹۰۳۶۴	همدان
۲۱۳۱۵۲	۱۳۳۹۴۹	۵۳۳۱۵	۵۳۲۳	۲۰۵۶۵	یزد
۷۹۲۵۷۳۶	۲۷۰۱۱۹۷	۱۰۴۹۵۶۶	۷۹۶۲۶۵	۳۳۷۸۷۰۸	جمع کل کشور

۶. منابع مالی

۶.۱. مفروضات محاسبه هزینه یابی :

- ۶.۱.۱. هزینه های تعیین شده بر مبنای عملکرد اعتباری در سال ۹۰ می باشد .
 ۶.۱.۲. سرانه تعیین شده با توجه به مجوزهای پرداختی جاری محاسبه شده است .
 ۶.۱.۳. برای سالهای ۹۱ به بعد سالانه ۱۰٪ رشد قیمت تمام شده پیش بینی شده است.

۶.۲. روش محاسبه :

- ۶.۲.۱. برای دوره سوادآموزی عمومیمیانگین ۴۵۰ ساعت آموزش حضوری منظور شد.
 ۶.۲.۲. برای سوادآموزی دوره تکمیلی ۳۴۰ ساعت آموزش حضوری منظور شده است.
 ۶.۲.۳. برای آموزش فراگیران در دوره تحکیم سواد ۷۰ ساعت آموزش حضوری منظور شده است .
 ۶.۲.۴. برای دوره های تحکیم و انتقال به ازای هرنفر بطور میانگین ۲۰۰ هزار ریال به منظور تولید و توزیع بسته آموزشی و انجام فعالیت های غیر حضوری لحاظ شده است.
 ۶.۲.۵. برای سوادآموزی دوره انتقال ۶۰۰ ساعت آموزش حضوری منظور شده است.

جدول ۳- منابع مالی مورد نیاز به تفکیک سال های برنامه ، حوزه سازمان نهضت سوادآموزی در برنامه پنجم توسعه (ارقام به میلیون ریال)

جمع کل	سال های برنامه					واحد اندازه گیری	عنوان طرح های اجرایی
	۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰		
۱۷۷۸۳۲۳۸	۱۷۷۱۶۶۱	۳۶۸۸۴۳۱	۴۵۷۶۰۴۶	۵۰۴۹۱۸۳	۲۶۹۷۹۱۷	نفر	دوره سوادآموزی عمومی
۲۱۷۱۰۳۶	۰	۰	۰	۱۰۳۹۶۰۴	۱۱۳۱۳۴۳۲	نفر	دوره تکمیلی
۲۶۱۷۳۳۴	۷۳۵۱۵۷	۶۶۵۹۹۷	۵۶۰۱۲۰	۴۹۲۰۵۰	۱۶۴۰۰۰	نفر	برنامه تحکیم و تثبیت سواد
۷۸۶۵۳۲۴	۲۹۷۱۲۱۷	۲۳۶۴۸۵۰	۱۴۵۵۲۸۸	۱۰۰۰۵۱۳	۷۳۵۰۰	نفر	دوره انتقال
۲۳۵۰۴۰	۴۷۱۹۰	۴۴۶۰۰	۴۷۶۵۰	۵۴۸۶۰	۴۰۷۴۰	نفر	توانمند سازی نیروی انسانی
۶۱۰۰۰	۱۵۰۰۰	۱۳۰۰۰	۱۲۰۰۰	۱۱۰۰۰	۱۰۰۰۰	پروژه	تبلیغات و اطلاع رسانی
۹۱۵۰	۲۲۰۰	۲۰۰۰	۱۸۰۰	۱۶۵۰	۱۵۰۰	پروژه	بروز رسانی پایگاه اطلاعاتی
۱۳۱۰۰	۳۰۰۰	۲۵۰۰	۲۴۰۰	۲۲۰۰	۳۰۰۰	جلد	تهیه و تولید مواد آموزشی
۶۰۰۰	۱۴۰۰	۱۳۰۰	۱۲۰۰	۱۱۰۰	۱۰۰۰	پروژه	مواد چند رسانه ای
۲۳۵۰۴۰	۴۷۱۹۰	۴۴۶۰۰	۴۷۶۵۰	۵۴۸۶۰	۴۰۷۴۰	پروژه	پژوهش
۳۰۹۹۶۲۹۶	۵۵۹۴۰۱۵	۶۸۲۷۲۷۸	۳۷۰۴۱۵۴	۷۷۰۷۰۲۰	۴۱۶۳۸۲۹		جمع اعتبارات هزینه ای
۲۵۰۰۰۰	۴۰۰۰۰	۴۵۰۰۰	۵۰۰۰۰	۵۵۰۰۰	۶۰۰۰۰	پروژه	تملك دارایی های سرمایه ای
۳۱۲۴۶۹۶	۵۶۳۴۰۱۵	۶۸۷۲۲۷۸	۶۷۵۴۱۵۴	۷۷۶۲۰۲۰	۴۱۶۹۸۲۹		جمع کل

۷. منابع انسانی

براساس اطلاعات جمع آوری شده از استانها در سال ۱۳۸۹ تعداد ۳۹۱۶۰ نفر آموزشیار و ناظر آموزشی با نهضت سوادآموزی همکاری کرده اند و از این تعداد حدود ۴۵۰۰ نفر به عنوان کارمعیین وارد آموزش و پرورش شده اند و با فرض همکاری کلیه ۳۵ هزار نفر آموزشیار در سال اول برنامه و ۳۰۰۰۰ نفر آموزشیار در سالهای بعدی نیروی انسانی مورد نیاز در طول برنامه به شرح (جدول شماره ۴) برآورد شده است.

۸. الزامات اجرایی

۸.۱ ایجاد عزم در ارکان دولت و ابلاغ ضوابط و بخشنامه های الزام آور جهت مشارکت کلیه دستگاه های

اجرایی و نهادهای دولتی در امر سوادآموزی

۸.۲ تأمین و تخصیص اعتبارات مورد نیاز برنامه

۸.۳ ایجاد انعطاف در مقررات و تسهیل هزینه کرد منابع مالی با خارج از شمول نمودن اعتبارات

سوادآموزی

۸.۴ واگذاری اختیارات مالی به مجریان و تصویب اعتبارات غیر پرسنلی سازمان به صورت کمک

۸.۵ تصویب مقررات تشویقی و حمایتی در هیات دولت

۸.۶ ایجاد انعطاف در مقررات واگذاری فعالیت های سوادآموزی به اشخاص حقیقی و حقوقی

۸.۷ تصویب مقررات خاص مالی و آموزشی برای آموزش بیسوادان توسط اعضای باسواد خانواده که

امکان پرداخت حق الزحمه آموزش دهندگان و... میسر باشد.

۸.۸ تبلیغ و ظرفیتهای فرهنگی ویژه در صدا و سیما برای تحقق منویات مقام معظم رهبری در اجرای

برنامه

۸.۹ بازنگری مقررات جاری وزارت آموزش و پرورش جهت بهره برداری از منابع ، امکانات و ظرفیت های

وزارت متبوع در امر سوادآموزی

۸.۱۰ پوشش کامل کودکان واجب التعلیم به منظور انسداد ورودی بیسوادی

۸.۱۱ تعیین تکلیف و رفع مشکلات استخدامی آموزشیاران

۸،۱۲ پیگیری مستمر دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در خصوص اجرای سیاست های

سوادآموزی مصوب جلسه ۵۹۵

۸،۱۳ تدوین و چاپ محتوا و برنامه های درسی دوره سوادآموزی ، دوره انتقال و تحکیم حداکثر تا

پایان سال اول برنامه

۹. مسئولیت و نقش دولت و بخش های غیر دولتی:

۹.۱ وزارت آموزش و پرورش

۹.۱.۱ سازمان نهضت سوادآموزی

۹.۱.۱.۱ هماهنگی و راهبری فعالیت های دست اندر کاران مختلف دولتی و غیر دولتی

در چهارچوب راهبرد های تدوین شده

۹.۱.۱.۲ مشارکت فعال با تمامی عوامل سهیم و موثر در تحقق اهداف برنامه و زمینه

سازی برای استفاده از تمام فرصتها و ظرفیتهای موجود بخش دولتی ، غیر دولتی ،

تعاونی و مردمی

۹.۱.۱.۳ تهیه و تدوین مقررات ، آیین نامه ها ، ضوابط و ... مورد نیاز این برنامه و

پیگیری برای تصویب در مراجع ذیصلاح

۹.۱.۱.۴ نظارت بر حسن اجرای برنامه ، پایش مستمر شاخصای کمی و نیز ارزیابی

فعالیت های انجام شده و تهیه گزارش های ادواری و سالانه و ارائه به دولت ، مجلس

و دستگاه های نظارتی

۹.۱.۱.۵ اطلاع رسانی و تبلیغات در سطح وسیع با استفاده درست از ظرفیت رسانه های

جمعی و صدا و سیما

۹.۱.۱.۶ مدیریت فعالیت های سوادآموزی در کلیه بخش های دولتی و غیر دولتی

۹.۱.۱.۷ تهیه آیین نامه اجرایی تشویق و ترغیب عوامل تاثیرگذار در فعالیت های

سوادآموزی به پیشنهاد نهضت سوادآموزی و تأیید معاونت توسعه مدیریت و سرمایه

انسانی ریاست جمهوری

۹.۱.۲. معاونت آموزش ابتدایی:

۹.۱.۲.۱. آموزش کودکان لازم‌التعلیم بازمانده از تحصیل (گروه سنی ۹-۶ ساله)

۹.۱.۲.۲. پوشش کامل آموزش کودکان لازم‌التعلیم در تمام نقاط کشور

۹.۱.۲.۳. بسیج معلمان، مدیران مدارس و مجتمع‌های آموزشی و معاونین آموزش

ابتدایی برای سوادآموزی گروه هدف و پیش‌بینی الزامات و مشوق‌های لازم

۹.۱.۲.۴. همکاری با نهضت سوادآموزی در تولید و اعتبار بخشی کتابهای درسی

سوادآموزی

۹.۱.۲.۵. اصلاح آیین‌نامه اجرایی مدارس و پوشش کودکان ۹ ساله شهری و ۱۱ ساله در

نقاط روستایی

۹.۱.۲.۶. منظور نمودن نحوه همکاری مدیران و معاونین مدارس و ادارات در عوامل

عملکردی ارزشیابی سالانه

۹.۱.۳. معاونت پشتیبانی و توسعه مدیریت :

۹.۱.۳.۱. تهیه و ابلاغ دستورالعمل‌های تشویقی و ترغیبی (امتیازات نقل و انتقال ،

انتخاب معلم نمونه ، ارزشیابی سالانه ، گروه‌های ممتاز، حق الزحمه و...) برای ایجاد

مشارکت مدیران و معلمان در شناسایی ، جذب و آموزش گروه‌های هدف

سوادآموزی

۹.۱.۳.۲. همکاری با سازمان نهضت سوادآموزی در پیش‌بینی و تصویب منابع لازم جهت

اجرای برنامه در دولت

۹.۱.۳.۳. ابلاغ دستورالعمل‌های ویژه به منظور شفاف‌سازی فرایند اداره کلاسهای

تلفیقی (دانش آموز / سوادآموز) توسط آموزشیاران و معلمان با همکاری معاونت

های ذیربط

۹.۱.۴. سازمان مدارس غیر دولتی ، مشارکت های مردمی و خانواده:

۹.۱.۴.۱. زمینه سازی برای همکاری مدارس غیر دولتی در امر سوادآموزی از طریق ابلاغ

دستورالعمل و توجیه مدیران

۹.۱.۴.۲. اولویت بخشی در اعطای تسهیلات و کمک مالی به مدیران و موسسین مدارس

غیر دولتی که در امر سوادآموزی همکاری دارند

۹.۱.۴.۳. تشویق نیروی انسانی شاغل در مدارس غیر دولتی برای همکاری در امر

سوادآموزی

۹.۱.۴.۴. زمینه سازی برای استفاده از ظرفیت شورای آموزش و پرورش استان ها و

شهرستانها برای توسعه سوادآموزی

۹.۱.۴.۵. استفاده از دبیرستان های خاص غیر دولتی به منظور همکاری و مشارکت در

سوادآموزی (بسیج سوادآموزی)

۹.۱.۴.۶. پیش بینی تخفیف ویژه برای فرزندان افرادی که در کلاسهای سوادآموزی

مدارس غیر دولتی ثبت نام می کنند

۹.۱.۴.۷. شناسایی اولیای بی سواد و آگاه نمودن آنان از طریق مراکز راهنمایی و مشاوره

خانواده جهت حضور در کلاس های سوادآموزی

۹.۱.۴.۸. ابلاغ نحوه همکاری واحدهای انجمن اولیا و مربیان مدارس و ادارات با

سوادآموزی و درج در شرح وظایف آنان

۹.۱.۴.۹. استفاده از ظرفیت نشریه پیوند برای فرهنگ سازی و تبیین اهداف برنامه

۹.۱.۴.۱۰. تولید محتوای ویژه (کتاب ، جزوه ، چند رسانه ای و...) برای اولیای کم سواد و نو

سواد

۹.۱.۴.۱۱. تعیین سرفصل های مرتبط با سوادآموزی در برنامه آموزش خانواده

۹.۱.۴.۱۲. پیش بینی مشوق های لازم جهت حضور والدین بیسواد در کلاسهای

سوادآموزی

۹.۱.۴.۱۳. طراحی و اجرای آموزش خانواده ویژه اولیای کم سواد و نوسواد

۹.۱.۵. دبیرخانه شورای عالی آموزش و پرورش:

۹.۱.۵.۱. تسریع در بررسی و تصویب برنامه درسی سوادآموزی

۹.۱.۵.۲. تسریع در بررسی و تصویب این نامه ها و مقررات تسهیل کننده امر

سوادآموزی

۹.۱.۵.۳. همکاری در تدوین شاخص های پایش و کنترل سوادآموزی در طول برنامه

۹.۱.۷. معاونت حقوقی و امور مجلس:

۹.۱.۶.۱. هماهنگی با نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی برای پیش بینی و تصویب

منابع لازم

۹.۱.۶.۲. پیگیری جدی در رفع مشکل استخدامی آموزشیاران

۹.۱.۶.۳. ارائه خدمات لازم به واحد حقوقی سازمان در تهیه و ارائه پیش نویس لوایح

قانونی جهت پایان بیسوادی در گروه سنی ۴۹-۱۰ سال کشور

۹.۱.۷. سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی:

۹.۱.۷.۱. همکاری در تدوین برنامه درسی دوره سوادآموزی و انتقال

۹.۱.۷.۲. همکاری در تولید و اعتبار بخشی کتابهای درسی

۹.۱.۷.۳. مشارکت در تولید منابع و مواد کمک آموزشی ویژه سوادآموزان

۹.۱.۷.۴. همکاری در ارزشیابی دوره های سوادآموزی در ساختار جدید آموزشی

۹.۱.۷.۵. انجام پژوهش های کاربردی و توسعه ای در امر سوادآموزی

۹.۱.۷.۶. تولید محتوا های چند رسانه ای ویژه نوسوادان با مشارکت نهضت سوادآموزی

۹.۱.۸. مرکز برنامه ریزی و آموزش نیروی انسانی:

۹.۱.۸.۱. اجرای دوره های بازآموزی کلیه آموزشیاران متناسب با برنامه جدید آموزشی

و صدور گواهینامه ضمن خدمت

۹.۱.۸.۲. همکاری لازم در اصلاح عناوین ، سرفصل ها و شرایط فراگیران دوره های

سوادآموزی با عنایت به اطلاعات ساختاری صورت گرفته با مشارکت نهضت

سوادآموزی

۹.۱.۹. مرکز فن آوری و آمار:

۹.۱.۹.۱. همکاری و مشارکت در تکمیل پایگاه اطلاعات مربوط به سوادآموزان و آرایه آمار

قبول شدگان دوره ابتدایی

۹.۱.۹.۲. همکاری در اتصال سازمان مرکزی به اتوماسیون اداری وزارت

۹.۱.۹.۳. همکاری در به روز رسانی سامانه های مورد استفاده در سازمان به ویژه سامانه

سوادآموزی

۹.۱.۹.۴. همکاری در طراحی نظام پایش و کنترل شاخص های سوادآموزی در طول سال

های برنامه

۹.۱.۹.۵. انتقال و به کار گیری محتوای الکترونیکی متناسب با نیاز های آموزشیاران و

سوادآموزان

۹.۱.۱۰. مرکز اطلاع رسانی و روابط عمومی:

۹.۱.۱۰.۱. استفاده از ظرفیت های ممکن جهت تبلیغ و ترویج سوادآموزی و جذب

بیسوادان

۹.۱.۱۰.۲. هماهنگی با رسانه های جمعی، نشریات و خبرگزاری ها برای فرهنگ سازی و

تبلیغ و ترویج سوادآموزی با مشارکت نهضت سوادآموزی

۹.۱.۱۰.۳. اختصاص بخش ثابتی از نشریه نگاه، به موضوع سوادآموزی

۹.۲ نهاد ریاست جمهوری

۹.۲.۱. معاونت برنامه ریزی و نظارت راهبردی ریاست جمهوری

۹.۲.۱.۱. تهیه، تنظیم و ارائه تسهیلات قانونی و مقررات خاص و همچنین اختصاص منابع

مالی به صورت کمک و خارج از شمول قانون محاسبات عمومی

۹.۲.۱.۲. تامین کامل منابع مالی مورد نیاز اجرای برنامه راهبردی سوادآموزی

۹.۲.۱.۳. رهگیری و ارزیابی عملکرد برنامه راهبردی سوادآموزی طبق شاخص های تعریف

شده با هماهنگی نهضت سوادآموزی و ارائه گزارش های لازم به مبادی ذیربط

۹.۲.۱.۴. همکاری در ایجاد پایگاه اطلاعات سوادآموزی بر اساس نیازهای نهضت

سوادآموزی

۹.۲.۱.۵. آمارگیری خوشه ای به منظور تعیین شاخص های سوادآموزی کشور در هر سال

۹.۲.۲. معاونت توسعه مدیریت و سرمایه انسانی ریاست جمهوری

۹.۲.۲.۱. صدور مجوز آموزش نیروی انسانی مورد نیاز به استانها

۹.۲.۲.۲. تعیین شاخص و معیارهای لازم به منظور ارزیابی عملکرد دستگاه های دولتی

در امر سوادآموزی به صورت سالانه برابر مصوبات جاری

۹.۲.۲.۳. تهیه و ابلاغ شیوه نامه پرداخت فوق العاده خاص برای نیروهای آموزشی

شاغل در واحدهای سوادآموزی در طول مدت برنامه

۹.۳ سازمان صدا و سیما

۹.۳.۱.۱. با الهام از بند ۷ ابلاغیه دفتر مقام معظم رهبری شماره ۱/۱۷۰۷۵/تاریخ ۱۰/۵/۸۹

با نگاه ویژه به نقش و جایگاه صدا و سیما در تحقق اهداف سوادآموزی کشور مبنی بر

اینکه " سازمان صدا و سیما از همه ظرفیت های خود برای رسیدن به هدف تعیین شده

بهره گیری و خدمت لازم را به دستگاه های مسئول ارائه نمایند " و براساس ماده ۴ سیاست های سوادآموزی مصوب جلسه ۵۹۵ مورخ ۸۵/۹/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی که صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف شده است، با فرهنگ سازی مناسب برای جذب بی سوادان و اجرای آموزش های سوادآموزی از طریق شبکه های رادیو- تلویزیونی مربوط، همکاری لازم را در اجرای این برنامه معمول دارد، نقش سازمان صدا و سیما به شرح زیر است:

۹.۳.۲. ارائه گزارش سالانه از نحوه اجرای مفاد و الزامات بند ۷ ابلاغیه مقام معظم رهبری و ماده ۴

سیاست های سوادآموزی مصوب جلسه ۵۹۵ مورخ ۸۵/۹/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

۹.۳.۳. فرهنگ سازی مناسب برای جذب بی سوادان و اجرای آموزش های سوادآموزی از طریق شبکه

های رادیو- تلویزیونی

۹.۳.۴. تشکیل کمیته مشترک تبلیغاتی به منظور فرهنگ سازی و فراهم کردن زمینه مشارکت گروه های

هدف در فعالیت های سوادآموزی

۹.۳.۵. تهیج افکار عمومی از طریق رسانه ملی و طرح مسائل مربوط به سوادآموزی در ساعات مناسب،

قبل و میان برنامه های پر بیننده

۹.۳.۶. تهیه و تولید برنامه آموزشی ویژه سوادآموزی و پخش آن از طریق شبکه های ملی و استانی

۹.۳.۷. تهیه و تولید فیلم ها ، سریال ها و برنامه های مستند مناسب به منظور بیان مشکلات و نارسایی

های اجتماعی بی سوادی

۹.۳.۸. تهیه طرح و فیلم نامه ، استفاده از ظرفیت های فنی و تولیدی برای ساخت سریال

۹.۳.۹. همکاری در برگزاری جشنواره های تولیدات رادیویی و تلویزیونی برنامه های سوادآموزی

۹.۳.۱۰. پخش تیزر های تبلیغی و آنونس های رادیویی از شبکه های ملی و استانی در مناسبت های

مختلف سواد آموزی

۹.۳.۱۱. تمرکز و تهیه و پخش برنامه های ویژه به مناسبت های هفته سوادآموزی ، سال روز جهانی مبارزه

با بی سوادی و ایام جذب سواد آموز

۹.۴. وزارت تعاون، کارورفاه اجتماعی

۹.۴.۱. اجرای ماده ۱۵۵ قانون کار و اصلاح آیین نامه اجرایی با رویکرد جدید سوادآموزی کارکنان و

کارگران با هماهنگی نهضت سوادآموزی جهت طرح در هیات وزیران

۹.۴.۲. همکاری در تکمیل و به روز رسانی پایگاه اطلاعات مربوط به بی سوادان تحت حمایت سازمان

های وابسته

۹.۴.۳. تهیه دستورالعمل اجرایی ، شناسایی و فراهم کردن امکان زیر پوشش رفتن بی سوادان گروه سنی

۴۹-۱۰ سال در برنامه های سوادآموزی در سازمان های وابسته (کمیته امداد امام و سازمان

بهبیستی)

۹.۵. وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

۹.۵.۱. صدور مجوز برای نشریات استانی ویژه نوسوادان

۹.۶. سازمان تبلیغات اسلامی

۹.۶.۱. اطلاع رسانی مبلغان و روحانیون نسبت به اجرای برنامه سوادآموزی و ایفای نقش برای دعوت

مردم به باسواد کردن بی سوادان

۹.۶.۲. همکاری با سازمان نهضت سوادآموزی برای استفاده از فرصت حضور روحانیون مستقر به منظور

آموزش بی سوادان

۹.۷. وزارت جهاد کشاورزی

۹.۷.۱. شناسایی، جذب و آموزش بی سوادان شاغل در بخش کشاورزی با همکاری نهضت سوادآموزی

۹.۷.۲. اعمال تشویق و ترغیب به منظور ایجاد انگیزه در گروه های هدف و آموزش دهندگان

۹.۸. وزارت دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح

۹.۸.۱. اصلاح دستورالعمل اجرایی سوادآموزی نیروهای مسلح به منظور لحاظ کردن کسر خدمت

سربازی افرادی که قبل از اعزام به سربازی موفق به باسواد کردن بی سوادان گروه هدف می

شوند و همچنین اعطای مرخصی تشویقی به سربازان بی سواد که در طول خدمت موفق به

گذراندن دوره سوادآموزی می شوند.

۹.۸.۲. تامین سربازان وظیفه واجد شرایط برای آموزش بی سوادان براساس اعلام نیاز سازمان نهضت

سوادآموزی

۹.۹. وزارت دادگستری

۹.۹.۱. همکاری جدی برای آموزش کلیه بی سوادان در زندان ها و مراکز اصلاح و تربیت در گروه سنی

هدف

۹.۹.۲. اعمال تشویقات لازم از جمله اعطای مرخصی های تشویقی به زندانیان بی سواد شرکت کننده در

کلاس های سوادآموزی و همچنین زندانیان مشارکت کننده در آموزش بی سوادان گروه هدف

۹.۱۰. وزارت کشور

۹.۱۰.۱. نظارت و ارایه گزارش عملکرد اجرای برنامه راهبردی سوادآموزی در استان توسط استانداران

۹.۱۰.۲. هدایت، ترغیب و تشویق سازمان های غیر دولتی مردم نهاد به منظور مشارکت در باسوادی گروه

هدف

۹.۱۰.۳. حمایت، ترغیب و تشویق اتباع خارجی بی سواد (افغانی، عراقی و ...) جهت گذراندن دوره

های سوادآموزی

۹.۱۰.۴. معرفی، ترغیب و هدایت تشکل های داوطلب به نهضت سوادآموزی به منظور عقد توافقنامه های

مشارکتی با آنان

۹.۱۰.۵. ارزیابی و تشویق تشکل های برتر مشارکت کننده در اجرای برنامه راهبردی سوادآموزی

۹.۱۰.۶. انتخاب و تشویق دهیاران برتر در اجرای برنامه راهبردی سوادآموزی

۹.۱۱. تشکل ها و سازمان های غیردولتی

۹.۱۱.۱. فراهم کردن امکانات لازم برای امر سوادآموزی گروه های هدف

۹.۱۱.۲. تنوع بخشی در اجرای برنامه های سوادآموزی با هماهنگی و همکاری نهضت سوادآموزی

۹.۱۱.۳. تأمین نیروی انسانی مورد نیاز اجرای برنامه های سوادآموزی

۹.۱۱.۴. تأمین بخشی از هزینه های مورد نیاز به عنوان مکمل کمک های مالی دولت برای اجرای

برنامه پنجم توسعه سوادآموزی

۹.۱۱.۵. ارائه گزارش های عملکردی و کمک به ایجاد پایگاه داده های سوادآموزی

۹.۱۱.۶. عقد موافقت نامه های مشارکت با نهضت سوادآموزی

فصل چهارم:

نظارت و ارزیابی

نظارت و ارزیابی

بخش نظارت در برنامه به منظور ارزیابی و اعتباربخشی به برنامه با محوریت سامانه سوادآموزی و فن آوری اطلاعات شکل می گیرد و با توجه به قابلیت های سامانه سوادآموزی و امکان هر نوع گزارش گیری و رصد کردن بی سوادان و سوادآموزان در مراحل مختلف انجام کار می توان با شاخص سازی به روند اجرای برنامه نظارت کرد.

۱. سنجش درصد باسوادی گروه های هدف از طریق آمارگیری نمونه ای و برآوردی به صورت سالانه
۲. ایجاد پایگاه یک پارچه از اطلاعات بی سوادان و سنجش تعداد بی سوادان باقی مانده گروه سنی ۴۹-۱۰ سال از طریق پایگاه اطلاعاتی ایجاد شده
۳. مقایسه سوادآموزان ثبت نام شده و قبول شده در دوره های سوادآموزی با اهداف کمی برنامه به تفکیک استان و به صورت سالانه
۴. انطباق میزان عملکرد سوادآموزی با برنامه راهبردی سوادآموزی بصورت سالانه
۵. بررسی میزان مشارکت دستگاه های اجرایی کشور ، ارگان های مردم نهاد و تشکل های غیردولتی در امر سوادآموزی در طول برنامه
۶. بررسی میزان تحقق اهداف کیفی برنامه در عملکرد سوادآموزی به صورت سالانه
۷. بررسی میزان تحقق مشارکت معاونت ها و سازمان های وابسته به وزارت آموزش و پرورش در برنامه بصورت سالانه
۸. بررسی و کنترل میزان پوشش واقعی کودکان در سن مدرسه دوره ابتدایی
۹. اندازه گیری میزان فعالیت با روش های کلاسی جاری ، واگذاری و داوطلبانه
۱۰. بررسی میزان تحقق منابع (مالی و انسانی) پیش بینی شده در برنامه بصورت سالانه
۱۱. تهیه و ارائه گزارش ادواری از عملکرد سوادآموزی منطبق با برنامه راهبردی بصورت مستدل هرشش ماه به وزیر و هر سال به دفتر مقام معظم رهبری و شورای عالی انقلاب فرهنگی.

جداول

جدول ۴- اهداف کلی- راهبرد ، سیاست های اجرایی و اقدامات تحقق سیاست های سازمان نهضت سوادآموزی در برنامه پنج

اهداف کلی	راهبرد	سیاست های اجرایی	راهکارها و اقدامات تحقق سیاست ها
۱-سوادآموزی و باسواد کامل گروه سنی زیر ۵۰ سال ارتقاء سطح سواد (دوره انتقال)	۱ ایجاد عزم ملی و اراده عمومی و بسیج تمام منابع ، امکانات ، فرصتها و ظرفیت های موجود در درون و بیرون وزارت آموزش و پرورش	۱ راهبردی خدمات سوادآموزی با بهره گیری از همه ظرفیت های موجود در دستگاههای اجرایی و نهادهای اجتماعی دولتی و غیر دولتی و تبدیل تدریجی مباشرت و تصدی مستقیم امر سوادآموزی، به مدیریت فرآیندی به گونه ای که تا پایان برنامه ۶۰٪ فعالیت ها واگذار گردد .	ایگیری جهت تصویب نظام تشویق و ترغیب سواد آموزان ، آموزش دهندگان و مشارکت کنندگان و فعالان عرصه سوادآموزی در دولت و مجلس توسعه فعالیت های تحکیم سواد و ترویج فرهنگ مکتوب از طریق جلب مشارکت دستگاههای دولتی و غیر دولتی و رسانه های جمعی اصلاح برنامه درسی و متناسب کردن محتوی و روش ها با نیازهای مخاطبان تسهیل و شتاب بخشی در تحقق اهداف از طریق تنوع بخشی در روشهای آموزش و اجرا پیگیری برای ملزم نمودن افراد بیسواد تحت پوشش نهادهای حمایتی به امر سوادآموزی اصلاح نظام پرداخت با توجه به شرایط ، موقعیت و پراکندگی بیسوادان از طریق مراجع ذیصلاح اختصاص حداقل ۵٪ از اعتبارات نهضت سوادآموزی برای تامین هزینه های مربوط به تشویقات مستقیم سوادآموزان و فعالان امر سوادآموزی از طریق مراجع ذیصلاح تسهیل در راه اندازی تشکل های مردم نهاد فعال در زمینه سوادآموزی توسط سازمان نهضت سوادآموزی
۲-تحکیم و تثبیت سواد و ارتقای فرهنگ عمومی جامعه	۲ انسداد مبادی ورودی بیسوادی توسط نظام آموزش رسمی	۲ تحقق باسواد کامل گروه سنی ۴۹-۱۰ سال تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه بهره گیری از مشارکت دستگاههای اجرایی ، نهادهای غیر دولتی و سازمانهای بین المللی	پیگیری سازمان برای الزام اصناف به سواد آموزی کارگران و کارکنان بیسواد خود از طریق عدم ارائه و تمدید پروانه کسب تقویت و بروز آوری پایگاه اطلاعاتی بیسوادان از طریق شناسایی اسمی و پالایش آن با استفاده از پایگاه های اطلاعاتی ثبت احوال ، وزارت آموزش و پرورش و مرکز آمار ایران آماده سازی افکار عمومی از طریق بکار گیری ظرفیت های تبلیغی به ویژه رسانه ی ملی تشویق معلمان فعال در عرصه سوادآموزی از طریق اولویت دادن به آنان در امتیازات سازمانی .
	۳ اصلاح ساختار آموزشی و اداری و متناسب سازی مقررات و دستورالعمل های اجرایی سواد آموزی	۳ مشارکت جویانه بویژه استفاده از اعضای باسواد خانواده در اجرای برنامه ها.	تمهید مقدمات جهت بازنگری و اصلاح قوانین مالی محاسباتی و مقررات مربوط به واگذاریها پیگیری ارزیابی عملکرد دستگاهها در اجرای مصوبه ۵۹۵ شورای عالی انقلاب فرهنگی از طریق دبیرخانه شورای مذکور عقد تفاهم نامه همکاری مستمر و جدی با دستگاههای اجرایی که ب نهضت سواد آموزی مخاطب مشترک دارند در قالب تفاهم نامه های فی مابین.
	۴ اصلاح برنامه درسی سواد آموزی با رویکرد انعطاف در تولید منابع آموزشی بومی در سطوح استانی	۴ اصلاح، بهسازی و نوسازی روشهای اجرایی آموزش. فرهنگ سازی و ظرفیت سازی جامعه در حال یادگیری توسعه روشهای مشارکت جویانه بویژه استفاده از اعضای باسواد خانواده در اجرای برنامه ها.	توانمند سازی و بهسازی نیروی انسانی از طریق آموزش مستمر و ضمن خدمت ، اصلاح نظام حقوق و دستمزد و مسیر شغلی و جلب مشارکت آنان برنامه ریزی ها و سیاستگذاری ها
	۵ ایجاد تنوع در شیوه های جذب و آموزش سوادآموزان و نظام ارزشیابی پیشرفت تحصیلی	۵ فرهنگ سازی و ظرفیت سازی جامعه در حال یادگیری توسعه روشهای مشارکت جویانه بویژه استفاده از اعضای باسواد خانواده در اجرای برنامه ها.	متناسب سازی ساختار اداری با حجم فعالیت سوادآموزی و بهبود شرایط شغلی نیروی انسانی
		۶ فعال نمودن مسئولین ، افراد ذی نفوذ ، نهادهای محلی و مردمی در امر سوادآموزی.	کنجاندن آموزش آداب زندگی در محتوای آموزشی دوره های سوادآموزی متناسب با فرهنگ و آموزه های دینی حمایت از مؤسسات پژوهشی و علمی و آموزشی موجود در کشور جهت انجام بررسی ها و تحقیقات در زمینه آموزش های تحکیم سواد.
		۷ استفاده از توان و ظرفیت مدیران و معلمان آموزشگاه ها ، مدارس و مجتمع های آموزشی و پرورشی برای جذب و آموزش بیسوادان توسعه آموزش های چند رسانه ای و راه دور	تقویت کتابخانه های محلی و غنی سازی آنها از نظر متون آموزشی، نشریات و
		۸ استفاده از توان و ظرفیت مدیران و معلمان آموزشگاه ها ، مدارس و مجتمع های آموزشی و پرورشی برای جذب و آموزش بیسوادان توسعه آموزش های چند رسانه ای و راه دور	
		۹ ظرفیت سازی قانونی برای تشویق و الزام سواد آموزان برای حضور در کلاس	

جدول ۵- داده ها و نشانگرهای اصلی در فعالیت های حوزه سازمان نهضت سوادآموزی در برنامه پنجم توسعه

سالهای برنامه					واحد شاخص	عنوان داده ها یا نشانگرها
۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰		
۹۴۵۳۸	۸۹۸۲۳	۹۶۹۱۹	۱۲۱۷۹۱	۸۹۲۲۵	باب	کلاس
۱۳۰۶۲۱۰	۱۳۸۹۵۸۵	۱۸۳۴۰۵۹	۲۱۴۶۱۷۸	۱۲۴۹۷۰۳	نفر	سوادآموز کل
۶۳۹۲۰۹	۶۶۷۰۰۱	۷۲۲۵۸۴	۷۵۰۳۷۶	۵۹۹۵۳۷	نفر	نوسواد دوره سوادآموزی
۰	۰	۰	۳۶۱۰۹۹	۴۳۵۱۶۶	نفر	نوسواد دوره تکمیلی
۲۳۳۴۵۰	۲۳۱۲۲۷	۳۱۱۲۱۳	۲۵۸۶۷۶	۱۵۰۰۰	نفر	سوادآموز دوره انتقال
۴۳۳۵۵۱	۴۹۱۳۵۷	۸۰۰۲۶۲	۷۷۶۰۲۷	۲۰۰۰۰۰	نفر	فراگیر دوره تحکیم
۴۷۲۶۹	۴۸۳۶۶	۵۵۳۸۲	۷۳۰۷۵	۵۵۷۶۵	نفر	آموزش دهنده (نهضت)
۳۷۹۴	۳۴۵۵	۳۵۶۵	۴۲۸۲	۲۹۹۹	نفر	ناظر آموزشی
%۳۵	%۳۰	%۲۵	%۲۰	%۱۵	درصد	نرخ واگذاری
%۱۰	%۱۰	%۱۰	%۱۰	%۵	درصد	سهم سوادآموزان گروه سنی ۵۰ سال و بالاتر
%۴	%۵	%۶	%۷	%۸	درصد	افت کمی (ترک تحصیل)
%۸	%۹	%۱۰	%۱۱	%۱۲	درصد	افت کیفی (مردودی)
۶	۷	۸	۹	۱۰	نفر	نسبت سوادآموز به کلاس
۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	نفر	نسبت سوادآموز به آموزش دهنده
۲۳۰	۲۶۰	۲۹۰	۳۲۰	۳۵۰	نفر	نسبت سوادآموز به ناظر آموزشی
%۹۹	%۹۸	%۹۷	%۹۶	%۹۵	درصد	نرخ باسوادی در گروه سنی ۴۹-۱۰ ساله

جدول ۶- پیش بینی نیروی انسانی مورد نیاز برنامه

سالهای برنامه					واحد شاخص	عنوان
۹۴	۹۳	۹۲	۹۱	۹۰		
۳۱۰۶	۳۸۵۳	۳۷۷۶	۴۸۹۶	۲۹۹۹	نفر	ناظر آموزشی
۱۲۸۸۹	۲۱۸۲۵	۲۱۱۸۵	۱۷۰۰۱	۳۷۴۷۱	نفر	آموزش دهنده دوره سوادآموزی
.	.	.	۱۵۷۰۰	۱۸۱۳۲	نفر	آموزش دهنده دوره تکمیلی
۳۶۰۹۴	۲۸۵۵۸	۱۷۶۷۸	۱۲۳۷۵	۹۳۷	نفر	آموزش دهنده دوره انتقال
۳۲۰۱۹	۲۹۳۶۵	۲۵۸۷۴	۲۳۷۱۸	۸۳۳۳	نفر	آموزش دهنده (تحکیم)
۸۴۱۰۷	۸۳۶۰۰	۶۸۵۱۳	۷۳۶۸۹	۶۷۸۷۳	نفر	نیروی انسانی مورد نیاز برنامه
۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۰۰۰۰	۳۵۰۰۰	نفر	نیروی انسانی موجود
۵۴۱۰۷	۵۳۶۰۰	۳۸۵۱۳	۴۳۶۸۹	۳۲۸۷۳	نفر	استفاده از ظرفیت نیروی انسانی آموزش و پرورش از جمله معلم ، دانش آموز و... و واگذاری

ضمائم

پیام امام خمینی(ره) رهبر بزرگ انقلاب اسلامی ایران به مناسبت تشکیل نهضت سوادآموزی

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ن وَالْقَلَمِ و مَایَسْطَرُونَ «قرآن کریم»

ملت شریف ایران، شما می‌دانید که در رژیم گذشته آنچه بر ملت مبارز ایران سایه افکنده بود، علاوه بر دیکتاتوری و ظلم، تبلیغات بی‌محتوا و هیچ را همه چیز جلوه دادن بود. ملتی که در همه ابعاد از حوایج اولیه محروم بود، وانمود می‌شد که در اوج ترقی است.

از جمله حوایج اولیه برای هر ملتی در ردیف بهداشت و مسکن، بلکه مهم‌تر از آنها آموزش برای همگان است. مع‌الاسف کشور ما وارث ملتی است که از این نعمت بزرگ، در رژیم سابق محروم و اکثر افراد کشور ما از نوشتن و خواندن برخوردار نیستند؛ چه رسد به آموزش عالی. مایه بسی خجلت است، که کشوری که مهد علم و ادب بوده و در سایه اسلام زندگی می‌کند که طلب علم را فریضه دانسته است از نوشتن و خواندن محروم باشد.

ما باید در برنامه درازمدت، فرهنگ وابسته کشورمان را به فرهنگ مستقل و خودکفا تبدیل کنیم و اکنون بدون از دست دادن وقت وبدون تشریفات خسته کننده برای مبارزه با بی‌سوادی به طور ضربتی و بسیج عمومی قیام کنید تا ان‌شاءالله در آینده‌ای نزدیک هر کسی نوشتن و خواندن ابتدایی را آموخته باشد. برای این امر لازم است تمام بی‌سوادان برای یادگیری و تمام خواهران و برادران باسواد برای یاد دادن بپا خیزند و وزارت آموزش و پرورش با تمام امکانات بپا خیزد و از قرطاس بازی و تشریفات اداری بپرهیزد. برادران و خواهران ایمانی برای رفع این نقیصه درداور بسیج شوید و ریشه این نقص را از بن برکنید. تعلیم و تعلم عبادتی است که خداوند تبارک و تعالی ما را بر آن دعوت فرموده است. ائمه جماعات شهرستانها و روستاها مردم را دعوت نمایند و در مساجد و تکایا باسوادان نوشتن و خواندن را به خواهران و برادران خود یاد دهند و منتظر اقدام دولت نباشند و در منازل شخصی اعضای باسواد خانواده اعضای بی‌سواد را تعلیم دهند و بی‌سوادان از این امر سرپیچی نکنند. من از ملت عزیز امید دارم که با همت والای خود بدون فوت وقت، ایران را به صورت مدرسه ای در آورند و در هر شب و روز در اوقات بیکاری یکی دو ساعت را صرف این عمل شریف نمایند. بپاخیزید که خداوند متعال با شماست. از خداوند تعالی سعادت و رفاه ملت شریف را خواستارم.

والسلام علیکم و رحمه الله و برکاته

روح‌الله الموسوی الخمینی

هفتم دیماه ۱۳۵۸ مطابق با هشتم صفر ۱۴۰۰

اساسنامه نهضت سوادآموزی جمهوری اسلامی ایران

ماده ۱ - نهضت سوادآموزی سازمانی است وابسته به وزارت آموزش و پرورش که به منظور ریشه‌کن ساختن بیسوادی با توجه به ماده ((۸)) انجام وظیفه می‌نماید.

ماده ۲ - سازمان دارای رئیسی است که به عنوان معاون وزارت آموزش و پرورش و رئیس سازمان انجام وظیفه می‌کند.

ماده ۳ - نظارت بر حسن اجرای امور و انطباق فعالیت‌های نهضت با موازین اصیل اسلام به عهده‌نماینده مقام معظم رهبری در صورت تعیین از طرف ایشان خواهد بود.

ماده ۴ - وظایف نهضت عبارت است از:

الف - آموزش بزرگسالان در حد خواندن و نوشتن و آموختن حساب

ب - تربیت و بالا بردن سطح فرهنگ و نشر فرهنگ اسلامی مناسب با سوادآموزان در محدوده ضوابط نهضت سوادآموزی

تبصره ۱ - افراد فوق ده سال که از تحصیل بازمانده‌اند طبق آئین‌نامه ثبت نام وزارت آموزش و پرورش جزء بزرگسالان می‌باشند.

تبصره ۲ - نهضت می‌تواند در مناطقی که هنوز وزارت آموزش و پرورش نتوانسته است، حضور داشته باشد، اطفالی را که به سن سوادآموزی رسیده‌اند، زیر پوشش قرار دهد.

ج - تهیه و تدوین آئین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌ها و قراردادهای مورد لزوم به منظور سوادآموزی کارکنان دولت و نهادهای انقلابی

د - تهیه کتب لازم با استفاده از متخصصین متعهد و تدوین برنامه و تهیه مواد آموزشی و کمک آموزشی منطبق با فرهنگ اسلامی

تبصره - نهضت می‌تواند جهت جذب افراد به سوادآموزی از هنر متناسب با کار خویش و منطبق با فرهنگ اسلامی استفاده نماید.

ه - گزینش اعضاء نهضت و تربیت آنان در زمینه‌های عقیدتی و آموزشی و تعلیم مهارت‌های لازم طبق تعالیم عالیه اسلام با استفاده از رهنمودهای مقام رهبری

و - ایجاد اشتیاق در مردم از طریق مادی و معنوی برای شرکت در کلاسهای نهضت سوادآموزی و تشویق اعضاء نهضت و آموزشیاران و بیسوادان و سایر افرادی که بنحوی از انحاء با نهضت همکاری دارند.

ماده ۵ - نهضت برای پیشبرد اهداف خویش از امکانات زیر استفاده می‌نماید:

الف - استفاده از همه امکانات و نیروهای موجود در جامعه به منظور ریشه‌کن کردن بیسوادی با برنامه‌ریزی مناسب به خصوص در مناطق محروم روستاها به طور ضربتی و از طریق بسیج عمومی مردم و ایجاد امکانات و تسهیلات لازم دیگری که برای تأمین اهداف نهضت ضروری باشد.

ب - استفاده از اعضای نهادهای انقلابی و ارگان های دولتی به خصوص معلمان با توافق ایشان در صورت عدم وقفه در نهاد یا ارگان مربوطه

ج - استفاده از رسانه های گروهی به منظور آموزش بزرگسالان و تبلیغ جهت تشویق به امرسوادآموزی

د - در برنامه های درسی و تمرینی دانشگاه های تربیت معلم، تدریس در نهضت سوادآموزی گنجانده خواهد شد.

تبصره ۱ - ارگان های دولتی و نهادهای انقلابی موظفند امکانات خود را در صورتی که وقفه ای در انجام وظایف قانونی ایشان وارد نیاید در اختیار نهضت قرار دهند و نهضت هم موظف است از همه آن امکانات استفاده نماید.

تبصره ۲ - رسانه های گروهی موظف به همکاری لازم می باشند.

ماده ۶ - کسانی که در نهضت سوادآموزی سابقه پنجسال خدمت آموزشی منظم و مداوم داشته باشند و در پایان این دوره واجد شرایط زیر باشند، بعنوان معلم رسمی وزارت آموزش و پرورش استخدام می شوند.

الف - دارا بودن شرایط معلمی مطابق ضوابط گزینش وزارت آموزش و پرورش

ب - دارا بودن گواهینامه پایان تحصیلات دبیرستانی (دیپلم) به بالا

ج - نداشتن تعهد خدمت رسمی در مؤسسات دیگر

د - گذراندن دوره کوتاه مدت دروس تربیتی (صد ساعت) در دانشگاه تربیت معلم مطابق آئین نامه های مربوط و برنامه ای که دانشگاه تنظیم می نماید.

تبصره - پنج سال خدمت آموزشی در نهضت، به حساب سابقه خدمت منظور می گردد.

ماده ۷ - آئین نامه های اجرائی و اداری سازمان نهضت سوادآموزی ظرف سه ماه پس از تصویب این قانون با پیشنهاد سرپرست نهضت توسط وزیر آموزش و پرورش تدوین و به تصویب هیأت دولت خواهد رسید.

ماده ۸ - مقررات استخدامی توسط رئیس سازمان نهضت و سازمان امور اداری و استخدامی ظرف ۶ ماه تهیه و از طریق هیأت دولت به مجلس شورای اسلامی تقدیم خواهد شد. اساسنامه فوق مشتمل بر هشت ماده و شش تبصره در جلسه روز پنجشنبه سوم خرداد ماه یک هزار و سیصد و شصت و سه مجلس شورای اسلامی تصویب و در تاریخ ۱۳۶۳/۳/۲۰ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

رئیس مجلس شورای اسلامی

۶۳/۳/۳

پیوست ۳:

هیات وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۷/۱۱/۱۵ بنا به درخواست وزارت آموزش و پرورش ودر اجرای ماده ۷ اساسنامه نهضت سوادآموزی مصوب ۱۳۶۳/۳/۳ مجلس شورای اسلامی، آئیننامه اجرائی اساسنامه نهضت سوادآموزی را به شرح زیر تصویب نمودند:

آئین نامه اجرائی اساسنامه نهضت سوادآموزی

ماده ۱ - سوادآموزی بزرگسالان در حد آموزش خواندن تا حد مطلوب روخوانی قرآن و نوشتن و حساب کردن تا پایان پنجم ابتدایی خواهد بود. مدت و برنامه‌های درسی دوره‌های سوادآموزی و ارزش تحصیلی آنها به پیشنهاد نهضت سوادآموزی و تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد بود.^(۱)

تبصره ۱ - صدور گواهینامه جهت سوادآموزی تا چهارم ابتدایی با توجه به مواد دیگر این آئین نامه به عهده نهضت می باشد.

تبصره ۲ - آموزش و پرورش موظف است، در حوزه‌هایی که در مقطع ۵ ابتدایی حداقل دارای ۲۰ داوطلب نهضت باشد امتحان نهائی پنجم را با همکاری نهضت در حوزه مزبور برگزار نماید.

ماده ۲ - تربیت و بالا بردن سطح فرهنگ و نشر فرهنگ اسلامی نوسوادان از طریق آموزش آموزشیاران و راهنمایان تعلیماتی، برگزاری اردوها، مسابقات کتاب، جزوات کمک آموزشی و دیگر وسائل آموزشی و کمک آموزشی و سایر طرق جهت تداوم آموزش طبق دستورالعملی که به تصویب نهضت سوادآموزی می‌رسد اقدام خواهد شد.

ماده ۳ - نهضت مجاز است، جهت جذب افراد بیسواد و آموزشیاران با استفاده از وسائل ارتباط متناسب و ایجاد نمایشگاههای ثابت و سیار طبق دستورالعملی که به تصویب سرپرست نهضت سوادآموزی می‌رسد اقدام نماید.

ماده ۴ - تربیت و آموزش نهضت در زمینه‌های عقیدتی شامل:

احکام، اخلاق، عقاید، تاریخ اسلام و آموزش قرائت قرآن مجید در حد مناسب طبق دستورالعملی که به تصویب نماینده امام در نهضت و سرپرست نهضت می‌رسد خواهد بود.

ماده ۵ - نهضت نسبت به آموزش تخصصی اعضاء و ایجاد مهارت‌های لازم متناسب با نیاز آنان طی دستورالعملی که به تصویب سرپرست نهضت می‌رسد، اقدام خواهد کرد.

تبصره - در صورتی که منظور از آموزش معلمان برای تدریس در دوره‌های مربوط به کودکان لازم‌التعلیم باشد، آموزش آموزشیاران بایستی بانظر آموزش و پرورش صورت گیرد.

ماده ۶ - نهادها و ارگان های دولتی به استثنای آموزش و پرورش موظفند با هماهنگی فرماندار وبا توجه به اعلام نیاز نهضت در نیمه دوم هر سال حداکثر تا ۲۰٪ از امکانات موجود خوداعم از خودرو، وسایل تبلیغ و دیگر امکانات مورد نیاز نهضت را جهت انجام امور تبلیغی وتشکیل کلاس و نگهداری آنها در طول دوره در اختیار نهضت سوادآموزی قرار دهند.

۱.ضمیمه (۱) رأی چهل و یکمین جلسه کمیسیون معین شورای عالی آموزش و پرورش ۱۳۶۹/۹/۱۱

ماده ۷ - کلیه نهادها و سازمانهای دولتی موظفند مکان های خود را که مناسب تشکیل کلاس نهضت بوده و در خارج از وقت مورد استفاده قرار نمی گیرد در صورت اعلام نیاز از طرف نهضت جهت تشکیل کلاس و امور مربوط به آن در اختیار نهضت سوادآموزی قرار دهند.

تبصره - هزینه های غیرپرسنلی در زمان استفاده از مکان فوق به عهده دستگاه مربوطه می باشد.

ماده ۸ - نهادها و ارگانهای دولتی به استثنای آموزش و پرورش حداکثر تا ۵ درصد از نیروها و اعضاء رسمی خود را با درخواست نهضت به نهضت مأمور نمایند.

تبصره ۱ - حقوق و مزایا و اضافه کار افراد مأمور پس از تأیید نهضت به عهده دستگاه مأمورکننده خواهد بود.

تبصره ۲ - شورای مرکزی نهضت سوادآموزی آئین نامه تشویقی برای اینگونه افراد را تهیه و تصویب خواهد کرد.

ماده ۹ - استانداران موظفند هر ششماه یکبار با همکاری مسئول نهضت استان گزارشی از چگونگی همکاری ارگانها و سازمانهای دولتی با نهضت سوادآموزی استان متبوع خود را از طریق وزارت کشور به هیأت دولت ارسال نمایند.

ماده ۱۰ - پس از جذب فارغ التحصیلان مراکز تربیت معلم و دانشسراها در آموزش و پرورش آموزشیاران نهضت سوادآموزی که حداقل ۲ سال سابقه خدمت دارند، در جذب نیروهای مورد نیاز در شرایط مساوی اولویت دارند.

ماده ۱۱ - کارکنان رسمی دولت که در ساعات غیر موظف کلاسهای نهضت سوادآموزی را اداره نمایند، علاوه بر دریافت حق الزحمه مربوط از امتیاز ماده ۱۲ مصوبه شماره ۵۵۰۰۸ / ت / ۵۶۸ مورخ ۲۵/۷/۱۳۶۶ و مصوبه های بعدی هیأت وزیران برخوردار خواهند بود.

ماده ۱۲ - نهضت سوادآموزی افراد واجد شرایط را ۶ ماه قبل به آموزش و پرورش معرفی نماید تا نسبت به گزینش و استخدام آنان با توجه به نیاز به معلم، جنس و محل جغرافیائی اقدام شود.

تبصره - سوابق خدمت افراد فوق الذکر با توجه به قانون احتساب سنوات خدمت مصوب ۶۳/۸/۳ مجلس شورای اسلامی و آئین نامه اجرائی موضوع قانون فوق و اصلاحیه های بعدی آن محاسبه خواهد شد.

ماده ۱۳ - وزارت برنامه و بودجه براساس پیشنهاد وزارت آموزش و پرورش به منظور استخدام افراد واجد شرایط همه ساله اعتبارات لازم را در بودجه سالانه پیش بینی می نماید.

ماده ۱۴ - وزارت آموزش و پرورش در خلال ششماه باقی مانده موارد زیر را انجام می دهد:

الف - تکمیل پرونده گزینشی افراد معرفی شده به وسیله گزینش وزارت آموزش و پرورش با همکاری گزینش نهضت

ب - برگزاری دوره های کارآموزی کوتاه مدت دروس تربیتی و روشهای تدریس (یکصد ساعت)

ماده ۱۵ - به منظور استفاده از رسانه های گروهی در جهت آموزش و تبلیغ و تشویق به امر سوادآموزی ستادهای لازم در ارتباط با وظایف و اهداف خود تشکیل خواهد داد که نمایندگان ذیربط از صدا و سیما و مطبوعات در آن شرکت خواهند نمود.

شورای عالی انقلاب فرهنگی

سیاست های سوادآموزی

مصوب جلسه ۵۹۵ مورخ ۸۵/۹/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی

مقدمه:

با الهام از فرمان تاریخی حضرت امام خمینی (ره) در دی ماه سال ۱۳۵۸ مبنی بر بسیج همگانی برای مبارزه با بیسوادی، رهنمودهای مقام معظم رهبری، جهت گریه‌های سند ملی چشم انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران، سیاست های فرهنگی و آموزشی ملحوظ در قانون و اهداف برنامه چهارم توسعه اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور و به منظور تحقق باسوادی کامل در کشور از طریق اجرای برنامه راهبردی سوادآموزی، شورای عالی انقلاب فرهنگی سیاست های سوادآموزی را به شرح ذیل تصویب نمود:

ماده ۱- وزارت آموزش و پرورش، با هدف «انسداد ورودی بی سوادی» از طریق افزایش «ترخ جذب خالص کودکان ۶ ساله» و «پوشش واقعی کامل لازم التعلیمان» موظف است، انعطاف و نوآوریهای لازم را در روشها، ضوابط آموزشی، روندها و رویه های اداری صورت دهد و حسب ضرورت در مناطق روستایی کم جمعیت و عشایری که تشکیل کلاس کمتر از حد نصاب مقرون به صرفه نیست، از شیوه خرید خدمات آموزشی از اشخاص حقیقی و حقوقی واجد شرایط، بهره گیرد.

ماده ۲- سازمان نهضت سوادآموزی به منظور شتاب بخشیدن به روند سوادآموزی در کشور موظف است:

۱-۲- برنامه راهبردی سوادآموزی موضوع این مصوبه را با هماهنگی سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور تهیه نماید، این برنامه مطابق سیاست های مورد نظر شورای عالی پشتیبانی سوادآموزی کشور و در چارچوب برنامه های مصوب ستاد سوادآموزی استان (موضوع بند ۳ این مصوبه) عملیاتی می شود.

۲-۲- سوادآموزی را با رویکرد تشویقی و با اولویت در استانهایی که درصد باسوادی پایین تر از میانگین کشوری است و همچنین پنج استانی که بالاترین فراوانی (قدر مطلق) بی سواد در کشور را دارند، به بی سوادان عرضه کند.

۲-۳- راهکارها و ضوابط تشویق بی سوادان به امر سوادآموزی و الزامات مناسب برای فراهم شدن زمینه های جذب هر چه بیشتر آنان به این امر را تهیه و برای تصویب به هیأت وزیران ارائه نماید.

۲-۴- به منظور رعایت اصول یاددهی- یادگیری و تثبیت سواد بزرگسالان، نسبت به اصلاح روندها و شیوه های جاری سوادآموزی اقدام و دوره ها، محتوا و روشهای متنوع خاص برنامه راهبردی را تهیه نماید.

۲-۵- با بهره گیری از همه ظرفیت های موجود در دستگاههای اجرایی و نهادهای اجتماعی دولتی و غیر دولتی ، ارائه خدمات سوادآموزی را راهبری کند و تدریجاً از مباشرت و تصدی مستقیم امر سوادآموزی، به مدیریت فرآیند سوادآموزی روی آورد .

۲-۶- با اجرای برنامه راهبردی سوادآموزی تا پایان برنامه چهارم توسعه باسوادی کامل گروه سنی ۲۹-۱۰ سال و تا پایان برنامه پنج ساله پنجم توسعه ، باسوادی کامل گروه سنی ۴۹-۱۰ سال را محقق سازد.

ماده ۳- به منظور فراهم ساختن زمینه های اجرایی برنامه راهبردی سوادآموزی ، در مرکز هر استان ستادی مرکب از استاندار(رئیس ستاد)، رئیس سازمان مدیریت و برنامه ریزی استان، امام جمعه مرکز استان، رئیس سازمان آموزش و پرورش استان (دبیرستاد) ، رئیس دانشگاه علوم پزشکی مرکز استان، مدیر مرکز صدا و سیما استان، رئیس سازمان جهاد و کشاورزی استان ، مدیر کل کار و امور اجتماعی استان، رئیس سازمان جهاد و کشاورزی استان، مدیر کل امور عشایر استان، مدیر نهضت سوادآموزی استان و با مسئولیت استاندار تشکیل می گردد. این ستاد حداقل سالی یکبار تشکیل جلسه داده ضمن سیاستگذاری منطقه ای و پشتیبانی لازم، بر حسن اجرای برنامه سوادآموزی نظارت می نماید.

ماده ۴- صدا و سیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است، با فرهنگ سازی مناسب برا جذب بی سوادان و اجرای آموزش های سوادآموزی از طریق شبکه های رادیو- تلویزیونی مربوط، همکاری لازم را در اجرای این برنامه معمول دارد.

ماده ۵- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است، برای اجرای این مصوبه، همه ساله اعتبارات لازم را برای «انسداد ورودی بی سواد» و توسعه « برنامه آموزش برای همه» و اجرای «برنامه راهبردی سوادآموزی» در قوانین بودجه سالیانه اعمال نماید.

ماده ۶- کلیه وزارتخانه ها، مؤسسات ، شرکتها و سازمانهای دولتی ، حسب اعلام وزارت آموزش و پرورش و سازمان نهضت سوادآموزی موظفند اهتمام و همکاری لازم را برای اجرای این مصوبه به عمل آورند.

ماده ۷- سازمان مدیریت مدیریت و برنامه ریزی کشور مکلف است، شاخص فعالیت سوادآموزی کارکنان را در ملاکهای ارزیابی درون دستگاهی و انتخاب دستگاه های اجرایی برتر در جشنواره شهید رجایی لحاظ نماید.

ماده ۸- وزارت آموزش و پرورش می بایست حسب ضرورت پیش نویس لوایح لازم را برای رفع موانع اجرایی این مصوبه تهیه و تنظیم و به هیأت دولت ارائه نماید تا پس از تصویب برای سیر مراحل قانونگذاری به مجلس شورای اسلامی ارسال شود.

ماده ۹- سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور موظف است، مأموریت ها ، وظایف و ساختار تشکیلاتی سازمان نهضت سوادآموزی را متناسب با سیاست های موضوع این مصوبه، با رعایت قوانین موجود و با رویکرد تقویت بخش غیر دولتی مورد بازنگری و اصلاح قرار دهد.

ماده ۱۰- وزرا و استانداران می بایست گزارش اقدامات خود در خصوص اجرای مفاد این مصوبه را هر شش ماه یک بار به هیأت وزیران ارائه کنند.

ماده ۱۱- وزارت آموزش و پرورش موظف است همه ساله گزارشی از نحوه اجرای مفاد و الزامات این مصوبه را به شورای عالی انقلاب فرهنگی ارائه نماید.

ماده ۱۲- سیاست های سوادآموزی در ۱۲ ماده در جلسه ۵۹۵ مورخ ۸۵/۹/۲۱ شورای عالی انقلاب فرهنگی به تصویب رسید.

محمود احمدی نژاد

رئیس جمهور و رئیس شورای عالی انقلاب فرهنگی

بخشی از فرمایشات مقام معظم رهبری در خصوص سوادآموزی در جمع فرهنگیان استان فارس:

یک مسئله مهم، مسئله‌ی سوادآموزی است که بالاخره ما این غائله‌ی بیسوادی را بایستی جمع کنیم از کشور، اولاً دیده می‌شود که در برخی از مناطق کشور بچه‌های در سنین ورود به تعلیم - بچه‌های واجب‌التعلیم - به مدارس نمی‌روند که این خیلی چیز خطرناکی است. بسیار چیز بدی است. باید ترتیبی داده شود که گذراندن دوره‌ی ابتدایی برای همه الزامی شود. داشتن گواهینامه‌ی دوره ابتدائی - حداقل - یک چیز واجب و لازم شمرده شود مثل شناسنامه، مثل گواهی رانندگی، همه باید این را داشته باشند. این خیلی نکته‌ی مهمی است که به آن بی‌توجهی می‌شود. این بی‌توجهی‌ها هم بعضی اوقات موجب سوء استفاده‌هایی در بعضی از نقاط کشور شده، بچه‌ها باید در کانال آموزش و پرورش بیایند و این دوره را باید در اینجا بگذرانند، بعد هر کار کنند، جداست: اما این دوره باید الزامی شود.

باید واقعاً مجموعه‌ی آموزش و پرورش و نهضت سوادآموزی، بنشینند و یک حدی را معین کنند، حالا فرض کنیم مثلاً افراد زیر سنین پنجاه سال، پنجاه و پنج سال یا شصت سال، اینها را یک مدتی معین کنند، بگویند تا فلان مدت - پنج سال مثلاً - مطلقاً همه باید در سراسر کشور باسواد شوند. حالا آنهایی که بالاتر از این سنین هستند، با الزامات و اهتمام کمتری به آنها پرداخته شود، نه اینکه به کلی رها شوند: اما مجموعه‌ی کسانی که در سنین زیر پنجاه یا زیر پنجاه و پنج سال هستند، از زن و مرد، حتماً باسواد شوند، تا ما دیگر در کشور بیسواد به این معنا نداشته باشیم.

جناب حجت الاسلام و المسلمین آقای محسن قرائتی
نماینده محترم ولی فقیه و سرپرست نهضت سوادآموزی

سلام علیکم

نامه ی جنابعالی در خصوص گزارش وضعیت نهضت سوادآموزی در کشور و کسب تکلیف نسبت به تداوم کار نهضت سوادآموزی به همراه نتیجه ی کار کارشناسی این دفتر که برآیند مشورت با وزیر محترم آموزش و پرورش و جنابعالی و بعضی از صاحب نظران مورد اعتماد می باشد، به استحضار مقام معظم رهبری مدظله العالی رسید و معظم له با توجه به جمع بندی مذکور و نقطه نظرهای مطرح شده مقرر فرمودند:

۱- سیاست های سوادآموزی مصوب شورای عالی انقلاب فرهنگی که در تاریخ ۸۵/۹/۲۱ توسط آقای رئیس جمهور ابلاغ شده است، مبنای عمل قرار گیرد و کلیه ی تمهیدات لازم برای اجرای آن فراهم گردد.

۲- نهضت سوادآموزی مسئول اصلی مبارزه با بیسوادی در کشور خواهد بود و لذا حداقل تا پایان برنامه ی پنجساله پنجم باید به کار خود ادامه دهد و سپس پس از آن با ارزیابی وضع بیسوادی در کشور، نسبت به ادامه یا عدم ادامه آن سازمان تصمیم گیری خواهد شد، البته در طول این مدت نهضت سوادآموزی وظیفه دارد با اهتمام هرچه بیشتر جناب آقای قرائتی و با بازنگری در ساختار و برنامه ها و روشهای خود، اصلاحات لازم را برای کارآمدتر کردن این سازمان اعمال نماید و دولت محترم و مجلس محترم شورای اسلامی و وزارت آموزش و پرورش هم امکانات مورد نیاز و اعتبارات و بودجه ی لازم را در اختیار این سازمان قرار بدهند.

۳- وزارت آموزش و پرورش جهت مسدود نمودن ورود بیسوادی در افراد لازم التعلیم (گروه سنی زیر ۱۰ سال) اقدام لازم به عمل آورد تا کلیه ی افراد این گروه تحت پوشش مدارس قرار گرفته و ورود بیسوادی در این گروه سنی به صفر برسد.

۴- برای حل مشکل فعلی نهضت سوادآموزی در زمینه استخدامی آموزشیاران واجد شرایط، وزارت آموزش و پرورش و نهضت سوادآموزی به تفاهم رسیده و دولت و مجلس به حل این مشکل کمک کنند. در خاتمه از همه ی دست اندرکاران امر مبارزه با بیسوادی که خالصانه و دلسوزانه به خصوص جناب آقای قرائتی در اجرای این رسالت اشتغال دارند، قدردانی نموده و توفیقات روزافزون آنها را از خداوند متعال خواستارم .

محمدی گلپایگانی

پیوست ۷:

دفتر مقام معظم رهبری

بسمه تعالی

شماره ۱/۱۷۰۷۵

تاریخ ۸۹/۱۰/۵

جناب آقای حمید رضا حاجی بابایی دام تاییداته

وزیر محترم آموزش و پرورش

جناب حجه الاسلام و المسلمین آقای قرائتی

نماینده محترم ولی فقیه و رئیس سازمان نهضت سوادآموزی

سلام علیکم و رحمه الله

نامه ی مشترک شما طی شماره ی ۱۴۰/۱۲۹۱۹ مورخه ۱۳۸۹/۵/۱۹ در خصوص موضوع سوادآموزی و با توجه به جلسه کارشناسی که در دفتر مقام معظم رهبری تشکیل گردید و مشروح آن به استحضار آن به استحضار مقام معظم رهبری مد ظله العالی رسید معظم له مقرر فرمودند:

۱. نکاتی که در ابلاغیه قبلی (نامه شماره ۱۴۰/۱۵۲۰۷ مورخه ۱۳۸۷/۱۱/۳۰) در مورد سوادآموزی و نهضت آمده همچنان مورد تاکید است.

۲. در مورد به صفر رساندن بیسوادی تا پایان برنامه ی پنجم، وزارت آموزش و پرورش و نهضت سوادآموزی مسئولند و باید با برنامه ریزی دقیق و جامع، این هدف را محقق نمایند.

۳. نهضت سوادآموزی تا پایان برنامه ی پنجم همچنان به عنوان سازمان وابسته به آموزش و پرورش، زیر نظر و با مسئولیت وزیر محترم باقی خواهد ماند و در مورد چگونگی ادامه ی آن در همان زمان تصمیم گیری خواهد شد.

۴. جناب حجه الاسلام و المسلمین آقای قرائتی همچنان که تا کنون در نهضت منشاء خدمات و برکات بوده اند، حضور خود را به عنوان نماینده ولی فقیه تداوم بخشیده و به هدف فوق کمک نمایند. مسئولیت اجرایی سازمان به عهده فرد منصوب وزیر محترم آموزش و پرورش خواهد بود.

۵. وزارت آموزش و پرورش حداکثر طی سه ماه برنامه جدیدی را برای به صفر رساندن بی سوادی در کشور تا پایان برنامه پنجم، تدوین و همه ظرفیت های ظرفیت های خود را برای تحقق آن بسیج نماید.

۶. کلیه الزامات تحقق این هدف از جمله بودجه و اعتبار و نیز رفع مشکلات استخدامی آموزشیاران نهضت از سوی دولت و مجلس تامین گردد.

۷. سازمان صدا و سیما از همه ظرفیت های خود برای رسیدن به هدف تعیین شده بهره گیری و خدمت لازم را به دستگاه های مسئول ارائه نمایند.

توفیق افزون تر شما آقایان محترم و سایر دست اندر کاران امر مبارزه با بی سوادی را از خدای متعال خواهانم.

محمدی گلپایگانی

ساختار آموزشی جدید
سوادآموزی و مرحله اول آموزش بزرگسالان

مقدمه

نظر به تجارب اجرایی حاصل از قریب سه دهه از فعالیت سوادآموزی و ضرورت بازنگری ساختار آموزشی به منظور ارتقای سطح کمی و کیفی فعالیت های سوادآموزی ، به استناد بند ۳ ماده ۶ قانون تشکیل شورای عالی آموزش و پرورش مصوب مجلس شورای اسلامی و ماده یک آیین نامه اجرایی اساسنامه نهضت سوادآموزی مصوب هیأت وزیران (۶۷/۱/۱۵) بر مبنی بر تصویب دوره ها، اهداف و برنامه های درسی نهضت سوادآموزی، و مصوبه ۵۹۵ شورای انقلاب فرهنگی مبنی اصلاح ساختار و روشها، ساختار آموزشی دوره سوادآموزی و مرحله اول آموزش بزرگسالان مشتمل بر ۱۸ ماده به شرح زیر به تصویب می رسد:

ماده ۱: تعاریف

۱. بزرگسال بی سواد:

افراد بی سواد بالاتر از ۱۰ سال تمام که از تحصیل بازمانده اند طبق آیین نامه اجرایی مدارس ، بزرگسال بی سواد محسوب می شوند.

۲. حداقل سواد:

توانایی خواندن ، نوشتن ، حساب کردن، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی، کسب مهارت های اولیه روخوانی قرآن ، حداقل سواد تلقی می شود.

۳. تحکیم سواد:

تثبیت و تعمیق مهارت های خواندن ، نوشتن ، حساب کردن ، درک و فهم متون ساده به زبان فارسی، روخوانی قرآن و کاربرد آنها در زندگی فردی و اجتماعی افراد نوسواد، تحکیم سواد تلقی می شود.

۴. دوره سوادآموزی :

دوره ای است که به منظور دستیابی افراد بزرگسال به حداقل سواد طراحی و اجرا می شود.

۵. دوره تحکیم سواد

دوره ای است که فرصت استمرار و پایداری آموخته ها و کاربرد آن را برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده و تمایل به ادامه تحصیل ندارند فراهم می سازد.

۶. دوره انتقال:

دوره ای است که فرصت ادامه تحصیل را برای کسانی که دوره سوادآموزی را گذرانده اند یا کسانی که فاقد شرایط ادامه تحصیل در نظام آموزش رسمی هستند، فراهم می سازد.

الف) دوره سوادآموزی

ماده ۲: دوره سوادآموزی بزرگسالان به منظور تحقق اهداف زیر، اجرا می شود:

۱. کسب مهارت های خواندن، نوشتن، درک و فهم متون ساده فارسی
۲. انجام محاسبات ریاضی در حد چهار عمل اصلی
۳. آشنایی با قرآن و کسب مهارت های اولیه روخوانی قرآن
۴. آشنایی بیشتر با معارف دینی و فرهنگ اسلامی

ماده ۳: مدت دوره سوادآموزی حداقل معادل ۴۰۰ ساعت آموزشی است که با توجه به شرایط و مقتضیات محیطی و نیاز مخاطبان به تشخیص سازمان نهضت سوادآموزی حداکثر تا ۵۵۰ ساعت قابل افزایش است.

تبصره: ۱۵۰ ساعت برابر آیین نامه آموزشی به منظور گویش محلی (دو زبانه)، عقب ماندگی درسی و کلاس های تقویتی و تجدیدی در نظر گرفته شده است.

ماده ۴: موضوعات و مفاهیم اساسی دوره سوادآموزی

ردیف	مفاهیم اساسی آموزشی	حداقل ساعت آموزش	حداکثر ساعت آموزش
۱	زبان فارس	۲۶۰	۳۲۵
۲	قرآن و فرهنگ اسلامی	۷۰	۱۱۳
۳	ریاضی	۷۰	۱۱۲
	جمع	۴۰۰	۵۵۰

تبصره ۱: چارچوب و کلیات راهنمای برنامه درسی دوره سوادآموزی از سوی سازمان نهضت سوادآموزی تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۵: نهضت سوادآموزی موظف است با بهره گیری از شیوه های انگیزشی متناسب با ویژگی های بزرگسالان، شرایط اقلیمی، محیط خاص یادگیری را برای مخاطبان سوادآموزی فراهم کند.

ماده ۶: ارزشیابی دوره سوادآموزی با توجه به خصوصیات و ویژگی های آموزشی بزرگسالان به صورت توصیفی و فرآیندی یا مبتنی بر امتحانات پایان دوره می باشد.

(ب) دوره تحکیم سواد:

ماده ۷: دوره تحکیم سواد به منظور تحقق اهداف زیر اجرا می شود:

۱. پیش گیری از بازگشت به بی سوادی
۲. ایجاد ارتباط بین سواد و کاربرد آن در زندگی
۳. زمینه سازی یادگیری مادام العمر

ماده ۸: مدت دوره تحکیم سواد معادل ۲۰۰ ساعت که ۷۰ ساعت حضوری و ۱۳۰ ساعت غیر حضوری است.

ماده ۹: برنامه های دوره تحکیم سواد با استفاده از رسانه های آموزشی مناسب و به کارگیری شیوه های متفاوت نظیر خدمات مکاتبه ای و ایجاد شبکه های یادگیری مشارکتی - گروهی به اجرا گذاشته می شود.

ماده ۱۰: مقررات اجرایی و ارزیابی دوره تحکیم سواد از سوی سازمان نهضت سوادآموزی تدوین خواهد شد.

ماده ۱۱: محتوای دوره تحکیم سواد در قالب بسته های آموزشی متناسب با نیازهای مخاطبان ارائه می شود.

ج) دوره انتقال:

ماده ۱۲: دوره انتقال (مرحله اول آموزش بزرگسالان) اهداف زیر را دنبال می کند:

۱. گسترش مهارت های خواندن و نوشتن و درک مطلب و کاربرد آن در زندگی
۲. گسترش فرهنگ و معارف دینی و توانمندسازی افراد در به کارگیری دستورات دینی در زندگی فردی و اجتماعی
۳. آشنایی بیشتر با مفاهیم ریاضی و علوم و توانمندی به کارگیری آن در زندگی روزمره
۴. رشد بینش اجتماعی، فرهنگی و سیاسی بزرگسالان

تبصره: نظام آموزش بزرگسالان، از سوی وزارت آموزش و پرورش تهیه و پس از تصویب شورای عالی آموزش و پرورش به مورد اجرا گذاشته خواهد شد.

ماده ۱۳: دوره انتقال معادل ۸۰۰ ساعت آموزشی است که ۲۰۰ ساعت آن به صورت خودآموز و غیرحضوری طراحی و اجرا می شود.

ماده ۱۴: جدول مواد درسی و زمان آموزش دوره انتقال

جمع	زمان		مواد درسی
	غیر حضوری	حضوری	
۲۴۰	۶۰	۱۸۰	ادبیات فارسی
۱۶۰	۴۰	۱۲۰	قران و فرهنگ و معارف اسلامی
۱۶۰	۴۰	۱۲۰	ریاضی
۱۲۰	۳۰	۹۰	علوم تجربی
۱۲۰	۳۰	۹۰	علوم اجتماعی
۸۰۰	۲۰۰	۶۰۰	جمع

تبصره: راهنمای برنامه های درسی این دوره از سوی سازمان نهضت سوادآموزی و با همکاری سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی تهیه و به تصویب شورای عالی آموزش و پرورش خواهد رسید.

ماده ۱۵: تدوین مقررات اجرایی، آموزشی و صدور گواهی پایان دوره سوادآموزی و دوره انتقال بر عهده سازمان نهضت سوادآموزی می باشد.

ماده ۱۶: ارزش تحصیلی پایان دوره انتقال همطراز با پایان دوره ابتدایی است و دارندگان گواهی نامه پایان دوره مجاز به ادامه تحصیل در دوره راهنمایی تحصیلی هستند.

ماده ۱۷: ارزشیابی دوره انتقال به صورت مستمر و به صورت آزمون پایانی می باشد.

ماده ۱۸: آن دسته از افرادی که دوره سوادآموزی را گذرانده و به صورت خود آموزی این دوره را آموزش ببینند می توانند به صورت داوطلب آزاد در آزمون پایان دوره شرکت نموده و در صورت قبولی در دوره راهنمایی ادامه تحصیل دهند.

والسلام

پیوست شماره ۹: شیوه های جذب و آموزش سوادآموزان در برنامه

با توجه به تجارب سه دهه فعالیت سوادآموزی و با عنایت به چالش هایی که تا کنون با آن مواجه بوده ضرورت دارد، روش های موجود به صورت جدی بازنگری و زمینه برای ریشه کنی بیسوادی فراهم گردد. در این راستا با در اختیار داشتن اطلاعات اسمی بیسوادان کشور شیوه های ذیل برای سوادآموزی در نظر گرفته شده است:

شیوه اول: استفاده بهینه از نیروی انسانی موجود:

با تدوین و اعمال سیاستهای ساماندهی نیروی انسانی، اعطای اختیارات لازم به استانها و شهرستانها در سازماندهی نیروی انسانی، اصلاح و ابلاغ مقررات و شیوه نامه ها، اشتغال و فعالیت آموزشیاران به یکی از حالت های ذیل خواهد بود:

آموزشیاران تمام وقت:

- **تدریس به روش کلاسی:** در این روش آموزشیار موظف است، در طول قرارداد یکساله بر اساس دستور العمل ابلاغی و آئین نامه آموزشی با تشکیل کلاس به آموزش بی سوادان پردازد.
- **تدریس به روش تحت پوشش قرار دادن سوادآموز:** در این روش آموزشیار موظف است، بر اساس دستور العمل های ابلاغی، در طول قرارداد یکساله نسبت به تحت پوشش سوادآموز اقدام نماید.

۱،۱،۱ آموزشیاران حق التدریس (نیمه وقت):

- **تدریس به روش کلاسی:** در این روش آموزشیاران و معلمان داوطلب نسبت به تشکیل حد اقل یک کلاس (خاص / منعطف / عادی) با حد نصاب های تعیین شده برای هر استان و رعایت آیین نامه آموزشی اقدام نموده و بر اساس میزان عملکرد حق التدریس در یافت می نمایند.
- **روش مبتنی بر سوادآموز:** در این روش آموزشیار و معلمان داوطلب نسبت به تحت پوشش بردن سوادآموز با شرایطی که از سوی نهضت سوادآموزی تعیین می شود، اقدام نموده و بر اساس تعداد سوادآموز تعیین شده حق التدریس در یافت نمایند.

۱,۱,۲ شیوه دوم: واگذاری فعالیت‌های سوادآموزی

با محاسبه هزینه تمام شده سوادآموزی (هزینه های آموزشی) می توان بخشی از فعالیتهای سوادآموزی را به مدیران مجتمع ها، مدیران مدارس شهری، نهادهای انقلابی مانند بسیج و هلال احمر، مدارس و مراکز غیر دولتی، شرکتهای تعاونی خدمات آموزشی، افراد با سواد واجد شرایط و یا اعضا با سواد خانواده و ... با تدوین مقررات و دستورالعمل های خاص به شرح ذیل واگذار نمود.

۱,۱,۳ آموزش فرد به فرد:

در این شیوه افراد باسواد در چهار چوب ضوابط و مقررات تعیین شده می توانند با ایجاد انعطاف در عناصر مهم آموزشی (زمان و مکان آموزش، آموزش دهنده، و...)، بیسوادان را آموزش داده و در صورت قبولی سرانه سوادآموزی را از نهضت سوادآموزی دریافت نمایند.

۱,۱,۴ واگذاری سوادآموزی به بخش غیر دولتی:

در این شیوه سازمان به منظور کاهش تصدی ها و جبران کمبود نیروی انسانی با حمایت همه جانبه خود و تسهیل در حضور و همکاری بخش غیر دولتی، سعی دارد، فرآیند همکاری و مشارکت آنها را در انجام سوادآموزی تسریع و تقویت نماید و بر اساس تعداد قبولی هزینه سرانه پرداخت نماید ضوابط ناظر بر این شیوه توسط سازمان تدوین و ابلاغ می گردد.

۱,۱,۵ واگذاری سوادآموزی به مدیران مجتمع های آموزشی روستایی و مدارس شهری:

در این شیوه مدیران مجتمع آموزشی و پرورشی روستایی و مدارس شهری نسبت به جذب و آموزش بیسوادان و کم سوادان مناطق مختلف اقدام نموده و به تعداد افرادی که موفق به دریافت گواهینامه پایان دوره سوادآموزی می گردند، برابر ضوابط هزینه سرانه دریافت خواهند نمود.

بدیهی است همکاری کامل و مسئولانه مدیران و معاونین مجتمع های آموزشی و پرورشی روستایی در شناسایی، جذب، نگه داشت و آموزش بیسوادان محدوده تحت پوشش، در اختیار قرار دادن فضا، امکانات و تجهیزات، تشویق معلمان به همکاری و ... از وظایف ذاتی آنها قلمداد شده و معاونین آموزشی وزارت، استان ها و شهرستان ها در این رابطه مسئولیت داشته و پاسخگو خواهند بود.

۱,۱,۶ واگذاری سواد آموزی به نهادهای دولتی:

در صورت آمادگی بسیج، هلال احمر، دهیاری ها و ... برای همکاری با سازمان در مراحل شناسایی، جذب، نگه داشت و آموزش بیسوادان در مناطق شهری یا روستایی، با روشهای تعیین شده یا سایر روشهای ابداعی و مورد توافق با سازمان، امکان واگذاری سواد آموزی برابر دستورالعمل ها یا موافقت نامه هایی که به امضاء طرفین می رسد، فراهم می شود. در این روش هزینه تمام شده آموزشی به تعداد افراد قبول شده به آموزش دهنده و آموزش گیرنده پرداخت می گردد.

۱,۱,۷ واگذاری به شرکت های تعاونی خدمات آموزشی:

شرکتهای تعاونی خدمات آموزشی دارای مجوز به شرط داشتن نیروی انسانی واجد شرایط و اعلام آمادگی برای انجام سواد آموزی، در قالب قراردادهایی مشخص می توانند سازمان را در ریشه کنی بیسوادی یاری داده و از سرانه هزینه آموزشی افراد قبول شده برابر توافق بهره مند گردند.

۱,۱,۸ استفاده از ظرفیت دانشجویان مراکز تربیت معلم:

در این شیوه کلیه دانشجویان تربیت معلم موظف خواهند شد تا همزمان با تحصیل و گذراندن ساعات کارورزی حداقل سه نفر بیسواد مورد تایید سامانه سوادآموزی را آموزش دهند. ضوابط و نحوه همکاری دانشجویان با سوادآموزی توسط سازمان و واحدهای ذیربط وزارت تدوین و ابلاغ خواهد شد.

۱,۱,۹ استفاده از ظرفیت موسسات قرآنی و ائمه جماعات

روحانیون مستقر در روستاها، ائمه جماعات و موسسات و نهادهایی که عهده دار آموزش عمومی قرآن در کشور هستند می توانند در چهارچوب ضوابطی که توسط سازمان نهضت سوادآموزی تهیه و ابلاغ می شود در ریشه کنی بیسوادی همکاری نمایند.

۱,۲ شیوه سوم: آموزش تشویق محور و داوطلبانه:

آموزش تشویق محور و داوطلبانه به عنوان یکی از شیوه های آموزشی در فرآیند جذب و آموزش سوادآموزی و به منظور جلب مشارکت باسوادان برای آموزش افراد بی سواد مورد استفاده قرار می گیرد. در این شیوه آموزش دهنده و آموزش گیرنده به جای دریافت حق الزحمه به قید قرعه و برابر دستورالعملی که توسط سازمان تهیه و ابلاغ می شود، به صورت داوطلبانه و با انگیزه بهره مندی از هدایای پیش بینی شده (شامل کمک هزینهی حج تمتع، حج عمره، عتبات عالیات و...) نسبت به سوادآموزی اقدام می نمایند.

اعضای کارگروه تهیه و تدوین برنامه :

- ۱- آقای علی باقرزاده معاون وزیر رئیس سازمان نهضت سوادآموزی
- ۲- آقای محمد مهدیزاده معاون آموزشی سازمان
- ۳- آقای پرویز کوثری معاون توسعه مدیریت سازمان
- ۴- آقای ایرج یعقوبی مدیرکل دفتر نوسازی و تحول اداری سازمان
- ۵- آقای حسین رعیت پور مدیرکل دفتر حوزه ریاست و ارزیابی عملکرد سازمان
- ۶- آقای مختار محمدیان مدیر برنامه ریزی و توسعه مشارکت های بین بخشی سازمان
- ۷- آقای اردشیر قیصر معاون مدیریت برنامه ریزی و توسعه مشارکت های بین بخشی
- ۸- آقای محسن تنها رئیس گروه بودجه و اطلاعات
- ۹- آقای رسول جمشیدی معاون دفتر نوسازی و تحول اداری
- ۱۰- آقای محمد جواد محسنی نیا معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری
- ۱۱- آقای الهیاری معاونت نظارت راهبردی ریاست جمهوری
- ۱۲- آقای وفادار ازحوزه وزارت آموزش و پرورش